

Bělohradské listy 3

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 23. 5. 2008 • Ročník VIII • Cena 14,- Kč

2008

Objektivem Bělohradských listů

Odhalení pamětní desky válečnému letci
plk. Jiřímu Sehnalovi

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON
(JIŘÍ SEHNAL)**
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ**
- 6 **BĚLOHRADSKÝ RODÁK
BOHDAN MEČÍŘ
(PAVEL ŠUBR)**
- 7 **BYLO, NEBYLO ANEB
NOVÉ POVĚSTI BĚLOHRADSKÉ
(HANA FRIEDRICHOVÁ)**
- 8-9 **KOVEJ, KOVEJ, KOVAŘIČKU
(LADISLAV STUHLÍK)**
- 10-11 **DESET LET OD ÚMRTÍ
AK. MALÍŘE KARLA DLABOLY
(ZDENĚK PRCHAL)**
- 12-13 **HÁJOVNA NA NĚMECKÉM KOPCI
(EDUARD ČELIŠ)**
- 14 **VZPOMÍNKY JIŘÍHO SEHNALA
(LADISLAV STUHLÍK)**
- 15 **NEJSTARŠÍ BĚLOHRADSKÉ
CHALUPY
(JOSEF ŠPŮR)**
- 16 **JOSEF STEJSKAL
(ZDENĚK PRCHAL)**
- 17 **ANTONÍN MÜHL - MALÍŘ
KOSTELNÍCH OBRAZŮ
(MILENA ČERNÁ)**
- 18 **Z DOPIŠŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 20-21 **ČERSTVÍ ŠEDESÁTNÍCI
(EDUARD ČELIŠ)**
- 22 **KULTURA**
- 23 **FOTO: VÁCLAV LEJDAR
- 15 LET SOUBORU JAVORKA**

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STR. 1 JIŘÍ SEHNAL

SAKURY NA BĚLOHRADSKÉM NÁMĚSTÍ

STR. 24 JIŘÍ SEHNAL

ČÁP ČERNÝ

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ (LÉTO 2008)
VYJDE 20. 6. 2008**

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Hana Friedrichová, Svatopluk Hmčif, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová, Ing. Lenka Vichnarová.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad

Městské kulturní středisko,

Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 493 792 208, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,

Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

SEN

Nedávno se mi zdál sen. Seděl jsem na „bidýlku“ v jakémsi divadle, a jak už to ve snech bývá, vše bylo poněkud zkreslené; zmenšené, zhuštěné a zmatené.

Postavy, tváře, gesta, slova. Zvláštní na tom představení ale bylo, že herci si na kostýmy a líčení příliš nepotrpěli. Všichni si byli velmi podobní. Kostýmy šedivé, masky bez výrazu. Bylo tam sice několik žen, které na tom byly líp, alespoň co se garderoby týkalo, přesto celek působil poněkud mdlé. Rovněž tam chyběla opona, kulisy a hudba. Ti, co seděli v hledišti však nebyli jen diváky, ale co chvíli nějaký vystoupil na jeviště a svou brilantní rétorikou oslňoval ostatní. Teprve po chvíli, když jsem se pořádně rozkoukal, pochopil jsem, že nesedím na bidýlku v divadle, nýbrž na galerii v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Nikoli tedy herci, nýbrž zákonodárci projednávající nový zákon.

Kdosi totiž přišel s originální myšlenkou, že země, voda a vzduch jsou zásadními podmínkami pro život člověka na této planetě. A když už se za tu zemi platí daně z nemovitosti a nájmy, za vodu vodné a stočné, mělo by se také platit za vzduch.

Dýcháme ho všichni! V tom byli zákonodárci zajedno. Rozpadat se to začalo ve chvíli, kdy přišla na řadu diskuse, jakou formou by se měl vzduch platit. A vůbec, jak tuto platbu nomenklaturizovat? Po dvouhodinové diskusi se shodli na tom, že by to mohlo být „vzdušné“. Právce pak dodala, že když už existuje vodné a stočné, mělo by se platit nejen za vzduch vdechovaný, ale také vydechovaný. Vždyť tím oxidem uhličitým znečišťujeme ovzduší! Zelení zrudli. „Oxid uhličitý je přece pro rostliny tím, čím je pro člověka kyslík! A čím by byl člověk bez rostlin?“ Návrh na „sdušné“ neprošel, stejně jako se jednotlivé tábory rozcházely v názoru, kdo by měl platit. Právce prosazovala plošnost zákona, tedy že by měli platit všichni, což se ovšem nelíbilo zástupcům levého středu a rudým, protože takový zákon by byl asociální. Vzdušné budíž, ale kojenci, mládež do osmnácti let a starobní důchodci nechť dýchají bezplatně!

Je to absurdní, nesměle podotkli lidovci, neb vzduch je darem od Boha a kupčit s dary je hřích.

Rudí zezelenali; slovo Bůh jim znělo nelibozvučně ba přímo odpudivě. Diskuse však pokračovala dál už na konkrétnější bázi: Kolik za vzduch platit? Slova se ujal poslanec pravice, nejspíš lékař. „V klidovém režimu se člověk nadechne v průměru čtrnáctkrát až osmnáctkrát za minutu. I když množství vzduchu při nádechu není velké, spočítejme si, kolikrát se nadechneme za hodinu, za den, za týden, za měsíc, za rok. To už je pěkných pár stovek ne-li tisíců kubíků...!!!“ Kolik by se však mělo za kubík vzduchu platit, se nedohodli, a proto zvolili jiné téma: Komu za vzduch platit? Po několika hodinách se shodli na tom, že by měla vzniknout nová obchodní společnost. Podobně jako elektrárenská ČEZ, plynárenská RWE Group či vodárenská VOS, mohla by ceny a platby za vzduch regulovat AIR Group, s čímž všichni souhlasili. Vybudují se nová generální ředitelství, paláce ze skla, oceli a mramoru, povstanou noví ředitelé, náměstci, manažeři, tiskoví mluvčí, šoféři nablýskaných limuzín i řidiči služebních aut, referenti, revizoři, účetní, údržbáři, uklízečky.

Stoupne zaměstnanost. Tedy samá pozitiva. Včetně finálního efektu; občan bude šetřit a míň dýchat, přesto se mu bude dýchat líp, neb ve vzduchu bude víc kyslíku.

„A nějakých třicet korun za kubík, to přece nikoho nezabije! Mám pravdu...?“ rozhlédl se řečník po sále. Mnozí přikývli, někteří nadšeně zatleskali. Levý střed a rudí mlčeli. Zelení měnili barvy jako chameleoni, lidovci obraceli oči v sloup, a ti bez názoru se odebrali zahustit vzduch do kuřáckého salonku.

Poté na scénu vstoupil člověk v černém, s lebkou v ruce: „Platit nebo neplatit, toť otázka...?“ A zase tu bylo to staré dobré divadlo. Zřetelně jsem rozpoznal Claudia, Polonia, dvořany a důstojníky a hrobníky, mihla se i Gertruda a Ofelie a duch otce Hamleta - zkrátka klasická šekspirovská tragédie se všemi intrikami, vášněmi, pýchou, pochybnostmi, váhavostí, nenávisť, kňouráním i patetickou rétorikou, vtipkováním a urážkami, narážkami, fackami, ztopořeným prstem protagonisty, kterého v tomto případě alternoval sám předseda vlády...

Probudil jsem se. Po dopolední kávě jsem šel nahlédnout do poštovní schránky.

S drzostí sobě vlastní, ležela v ní faktura VOS. Vodné 32,70 Kč za kubík, stočné 25,14. Suma sumárum 57,84 korun českých. Není ona voda také darem od Boha?, protřel jsem si oči a táhle si zív. A přitom i takové zívnutí není jen tak; to totiž do sebe nasajeme 3,5 až 5 litrů vzduchu! Jaký luxus!! A zadarmo!!!

Jiří Sehnal

Zeptali jsme se za Vás

V termínu 4. až 8. června se bude konat LETNÍ TURISTICKÝ SRAZ 2008, proč právě u nás v Bělohradě?

Letní srazy se konají 1x za dva roky na různých místech naší republiky. V roce 2006 se konal z pověření ústředního výboru v Krásné Lípě a v roce 2010 se bude konat v Poličce. V rámci oslav 120 let vzniku Klubu českých turistů byla pro rok 2008 pověřena Královéhradecká oblast KČT. Centrum srazu bude v Lázních Bělohradě a organizačně se na něm bude podílet kromě členů bělohradského odboru KČT celá řada příznivců a dále odbory KČT Nová Paka, Pecka, Hořice a Ostroměň.

Jak jsou jednotlivé pěší trasy dlouhé a kam vedou?

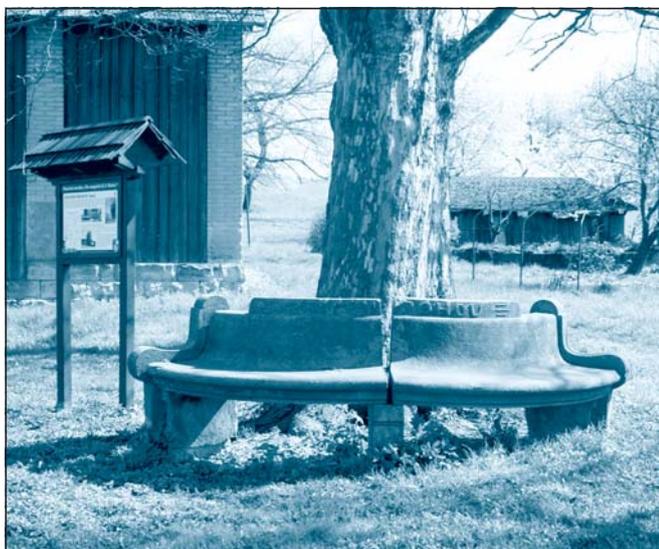
Trasy jsou dlouhé od 10 do 30 km. Starty jsou od čtvrtka 7. června do soboty 9. června vždy od 7.00 do 11.00 hodin a v neděli v 8.30 hodin z Lázeňského hotelu. Čtvrteční trasy vedou do Nové Paky a na Pecku, páteční do Hořic, sobotní na Zvičinu a nedělní přes Kamennou Hůru do Hřídélce. Při krátcených trasách jsou využívány zvláštní autobusy a pravidelné vlakové spoje.

Máte připraveny i trasy pro cyklisty?

Ano, trasy pro cyklisty jsou dlouhé 40 a 60 km. Vedou třeba na vrch Tábor nebo na přehradu Les Království.

Můžou se účastníci na něco těšit?

Na jednotlivých trasách budou mít účastníci slevy na vstupném do pamětihodností. Zajímavá bude exkurze do novopackého pivovaru, která se neobejde bez degustace, nebo prohlídka s průvodcem po hořickém Sympoziu na Gothardě. Budete mít možnost nahlédnout i do výroby hořických trubiček. Jsou připravena pěkná srazová razítka.

Raisův pohov

Přichystali jsme hodnotné suvenýry s logem srazu (bavlněnou tašku, kovový odznak, tužku, pohlednice, samolepku). Srazová pohlednice byla vyhodnocena ze 140 hodnocených pohlednic jako třetí nejlepší turistická pohlednice.

A jak je to s kulturním programem?

Ve čtvrtek, pátek a v sobotu je vždy od 19.00 hodin v Zámeckém parku kulturní program, který je určen především pro účastníky srazu, ale zveme i širokou veřejnost. Vystoupí známá country skupina Trosky, národopisný soubor Hořeňák, Simona Klímová a skupina Trdlo, Johnny Wolker Band. Zajímavého hosta v sobotu představí redakce časopisu Turista.

Zvičina - Raisova chata

Současně bude k vidění ve Fričově muzeu výstava kreseb s turistickou tematikou Miroslava Ullmanna. Zajištěno bude samozřejmě i občerstvení a zastřešené hlediště.

A co nám řekneš závěrem?

Co nejrdečněji bych chtěl pozvat všechny příznivce zdravého pohybu, lze se zúčastnit celého srazu nebo pouze jednotlivých dnů. Pokud nepotřebujete ubytování, není nutné se přihlašovat předem.

Pro pořadatele turistických akcí je největší odměnou hojná účast a spokojenost účastníků. Nejinak tomu je i u nás. Jedině tak bude zúročeno množství práce, kterou jsme museli vykonat.

Těším se s vámi na shledanou.

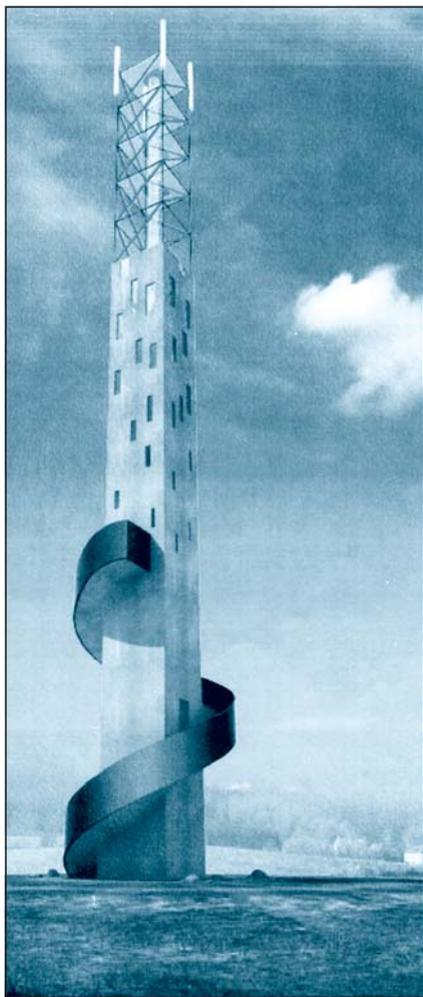
Lubomír Hoška, předseda organizačního štábu, foto: L. Hoška

Pecka

Před nějakou dobou se jednalo o výstavbu rozhledny nad obcí Uhlíře. Jak to s rozhlednou vypadá?

Nešlo přímo o rozhlednu, ale o vysílač mobilního operátora. Zastupitelstvo nechtělo, aby v lokalitě vzniklo více vysílačů mobilních operátorů, a proto požadovalo, aby se operátoři dohodli a postavili jeden vysílač pro všechny operátory. Vzhledem k tomu, že v navrženém místě je nádherný rozhled na Krkonoše, Pecku, Byšičky, atd., zastupitelstvo města navrhlo, aby na vysílači byla i vyhlídková plošina. Firma, která zajišťuje výstavbu, proto jednala se všemi operátory a s majiteli pozemků. Podle posledních informací byly příslušné dohody uzavřeny a v minulých dnech firma požádala o územní rozhodnutí.

Návrh rozhledny

Se započítím stavby u Pardoubku přestal téct potůček od Bezedné studny do veřejného máchadla. Tím jsme přišli o máchadlo a jeden z nejčistějších potůčků v celém okolí, ve kterém vyhynuli raci, odstěhovaly se ondatry, atd. To vše v době, kdy jsou vyna-

kládány nemalé částky, a učíme to i naše děti, na záchranu každé záby a přírody vůbec. Tento potok zde tekl a zásoboval vodou i hraběcí sádky prokazatelně už 200 - 300 let. Co hodláte jako starosta udělat pro to, aby to tak bylo dál?

Město si dalo při územním řízení stavby hotelového zařízení „Strom života“ podmínku, aby byla zachována bezedná studna. Vzhledem k tomu, že studna je v místech, kde má stát vlastní hotel, je v projektové dokumentaci záležitost vyřešena přemístěním bezedné studny do prostoru před hotel, kde bude parková úprava a parkoviště. Poté by měla opět vodou zásobovat potůček, který vede Nerudovou alejí k máchadlu a přes Jiráskovo nábřeží do Javoroky. Píšete, že v tomto potůčku vyhynuli raci a odstěhovaly se ondatry. Já v této lokalitě žiji od malička a nepamatuji se, že by zde ondatry a raci žili.

V novinách jsem se dočetl, že v Miletičce využívají dotace z Evropské unie na zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných např. na úklid města. Proč toto nevyužíváte také v Bělohradě?

Město Lázně Bělohrad v minulých letech pravidelně získávalo finanční prostředky z Úřadu práce na tzv. veřejně prospěšné práce, kde jsme každoročně od března do listopadu zaměstnávali 10 až 13 lidí právě na úklid města a podobné pomocné práce. V letošním roce máme opět uzavřenou smlouvu s Úřadem práce, který nám poskytuje finanční prostředky na zaměstnávání 12 dlouhodobě nezaměstnaných. Letos poprvé jsou tyto prostředky z Evropského sociálního fondu.

Zjistím na městském úřadu, o kolik bodů jsem přišel za dopravní přestupky a kolik mi jich ještě zbývá?

Zatím toto na našem městském úřadě v Lázních Bělohradě nezjistíte, musíte se obrátit na odbor dopravy Městského úřadu v Jičíně. Podle informací, které jsme obdrželi z Ministerstva vnitra ČR, bude ale ještě v letošním roce rozšířen projekt Czech POINT a i na našem úřadě bude možné požádat o výpis z bodového systému.

Nemohli byste odstranit zpomalovací retardéry z ulice Karla Moora a místo nich dát omezení např. na 30 km/hod.? Auta, která je přejíždějí, způsobují značný hluk.

Projekt na dopravní řešení této lokality zpracoval projektant a zpomalovací retardéry zde navrhl z důvodu bezpečnosti chodců. Od začátku jsou na ně různé názory, někdo je chválí, někdo je proti nim. Doporučuji vám poslat radě města žádost o jejich odstranění s podpisy občanů, kteří zde bydlí. Umístění dopravní značky omezující rychlost na 30 km/hod. je zde zbytečné, neboť lokalita je označena značkou obytná zóna, kde je povolena maximální rychlost 20 km/hod.

Do Kostelní a Zámecké ulice by bylo dobré dát zpomalovací retardéry. Je jen otázkou času, kdy dojde k úrazu dětí projíždějícími auty.

Mohu jen navázat na minulý dotaz. Rodiče malých dětí většinou retardéry požadují, starší občané je nechtějí, neboť projíždějící auta způsobují hluk. O umístění retardérů rozhodne rada města, podejte si proto žádost s podpisy občanů o jejich umístění. Umístění dopravní značky obytná zóna nám Policie ČR v této lokalitě neschválila, neboť jsou zde i provozovny a nejde tudíž o obytnou zónu.

Po uzavření Lázeňské ulice pro transitsní nákladní dopravu došlo k výraznému snížení hluku nejen v Lázeňské ulici, ale i v ulici T. G. Masaryka. Zajímalo by nás, o kolik byly překročeny normy hluku před tímto opatřením a zda jsou nyní splněny.

K dispozici mám pouze výsledky měření hluku z roku 1997 (pro potřeby územního plánu města), kdy byla v denní dobu naměřena v Lázeňské ulici hodnota 60,9 dB. Pro denní dobu je limit 50 dB pro zdravotnická zařízení (lázně) a 55 dB pro ostatní objekty, noční limity jsou o 10 dB nižší. Vzhledem k tomu, že hluk z dopravy musí řešit správce komunikace, což je u průjezdů komunikací v našem městě Správa a údržba silnic, tato prováděla v září a říjnu 2007 příslušná měření. Výsledky ale město nedostalo. Na veřejném jednání o situaci v Lázeňské ulici dne 2. dubna 2008 jsme byli ústně informováni, že limit hluku byl překročen u 7 objektů, ale pouze v noční dobu. O konkrétní výsledky jsem poté písemně požádal Krajskou hygienickou stanicí. Výsledky jsem opět nedostal, pouze sdělení, že u hotelu Janeček byl limit překročen v denní i noční dobu a u dalších 6 objektů mezi křižovatkami Lázeňské ulice s ulicemi Havlíčkovou a Jínovou v noční dobu. Připadá mně, že limity musely být překročeny i u dalších domů v Lázeňské ulici mezi náměstím a křižovatkou s Havlíčkovou ulicí, kde nejsou předzahrádky, výsledky se mně ale nepodařilo zjistit. Měření po uzavření Lázeňské ulice pro průjezdů nákladní dopravu má být ze strany Správy a údržby silnic provedeno do 15. června, do kdy má platit i tato uzavírka Lázeňské ulice.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

Bělohradský rodák Bohdan Mečír

Bělohradský prvorepublikový starosta Josef Pech (1882 - 1965) sepsal ve svých 78 letech vzpomínky na bělohradskou historii od roku 1888 do druhé světové války. V těchto svých vzpomínkách nezapomněl ani na významné bělohradské rodáky, mezi něž patřil také učitel, vlastenec a propagátor Krkonoš **Bohdan Mečír**. Vzpomínku Josefa Pecha z roku 1960 jsme mohli převzít bez jakýchkoliv jazykových úprav.

Významným a plodným životem, ač méně místní veřejnosti známý, zařadil se také on mezi vynikající naše rodáky. Narodil se v Prostřední Nové Vsi dne 15. dubna 1858 v č.p. 40, kde bývala dlouhá léta kovárna. Kovářem tam byl jeho otec a později jeho bratr.

Do obecné školy chodil zde s Karlem Václavem Raisem o jeden rok mladším. S ním navštěvoval také nižší reálku v Jičíně, kde spolu i po dva roky bydleli. Na vyšší reálku přešel do Hradce Králové, kde po absolvování této pobyl ještě rok na učitelském ústavu a stal se učitelem.

První místo nastoupil ve Vysokém Veselí, pak učil i doma v Bělohradě a na to v Roztokách na Jilemnicku. Řídícím učitelem byl ustanoven v Kruhu v témže okrese, kde pobyl 19 let. Po složení zkoušek na měšťanskou školu působil 8 let jako odborný učitel a 10 let jako ředitel měšťanské školy v Jablonci nad Jizerou. Podkrkonoší mu bylo souzeno. Tam uplatnil největší měrou svoji šlechetnou povahu a obětavost pro dobro občanstva a veřejných národních zájmů. V obou těchto místech pamětníci s láskou a vděčností na něho vzpomínali.

Kulturní, osvětová a vlastenecká činnost byla jeho láskou a cílem. V Kruhu založil knihovnu a obnovil činnost čtenářského spolku Slovan. Založil tam Sokol a byl jeho starostou. Ve Sboru dobrovolných hasičů byl čilým jednatelem. Při odchodu do Jablonce si odnáší diplomy čestného členství těchto spolků a za uznání zásluh o všeobecný pokrok v obci i čestné občanství.

V Jablonci nad Jizerou, na horké půdě národnostních bojů, neohroženě hájil práva českého lidu a všemožně pečoval o jeho povznesení hmotné i duševní. Již po roce tamního pobytu se stal členem obecního zastupitelstva a školní rady. V těchto funkcích pracoval velmi houževnatě. Jeho hlavní snahou bylo uchovat českou horskou půdu v našich rukou a bránit všemi prostředky germanizaci. Postaral se o bezplatné stravování chudé školní mládeže a poskytnutí školních pomůcek. Založil stavební družstvo, které za jeho vedení postavilo řadu domků pro české rodiny. Jako činovník Sokola a Národní jednoty severočeské zakládá pod patronací těchto korporací fond pro zachování českého nemovitého majetku. Staral se i o zvelebení města úpravou sadů a komunikací. Povzbuzoval turistický ruch ve snaze o uznání města jako hlavního českého letoviska na úpatí Krkonoš. Za tuto obětavou menšinovou práci byl odměněn čestným členstvím Národní jednoty severočeské se zvláštní čestnou plakétou.

Při této velké veřejné práci nezapomínal na školu, kterou vzorně vedl dle pochvalného uznání školních úřadů, ani na své stavovské zájmy. Byl nejprve jednatelem, později starostou učitelské Budče jilemnicko-vysocké.

Roku 1919 odešel na odpočinek a k lítosti všeho občanstva přesídlil do Prahy. Byl to dobrý člověk a především dobrý učitel. Z Jablonce si zase odnášel čestné občanství města a čestné členství četných spolků. Z Prahy jezdil na kratší návštěvy k nám, kde jsem jej osobně poznal, ale hlavně na delší pobyt do Jablonce jako domů mezi své.

S přítelem z mládí, K. V. Raisem, byl Bohdan Mečír stále v přátelských stycích. Dopisovali si, sešli se zde v Bělohradě, a když dlel Mečír v těch horách, Rais jej navštívil tam. Cestovali spolu po Krkonoších a v končinách kolem Jablonce, Vysokého a Nového Světa. Tam Rais našel inspirace k obsahu svých velkých děl - Zapadlých vlastenců a O ztraceném ševci.

Bohdan Mečír byl vzorem českého učitele jako národního pracovníka. Přechkal Raise o 11 let. Zemřel 27. srpna 1937.

Pavel Šubr,

foto: archiv, Ladislav Stuchlík

Kovárna v P. N. Vsi, kde Bohdan Mečír žil

Bylo nebylo aneb nové pověsti bělohradské

II. díl

Obchody a živnosti

Ve všední dny již za rozbřesku rozvázeli pekařští učni na kolech z pekáren čerstvé pečivo. Pekáren zde bývalo současně vždy několik. V blízkosti Malého náměstí to byly firmy Kraus, Ulvr, Zejfart, v Lázeňské ulici Čefovský, Filip, po něm Vraštil, na náměstí Režný, na druhém konci náměstí Macnar, později Svoboda. Málokdo z nás ví, že i na místě dnešního Karlova železářství bývalo kdysi jedno z prvních pekařství. Aby ranní služba zákazníkům byla dokonalá, stával po ránu na náměstí mlékař s konvemi čerstvého mléka dovezeného z Dolního dvora, který naléval mléko do donesených nádob.

Obchody s potravinami byly rozesety po celém městě. Nejdelší tradici si asi udržely původně Stuchlíkova prodejna (dříve tzv. mlíčňák) a do nedávna také Machova večerka. Na náměstí měli obchod Kaudlovi a Pařízkovi, proti továrně Benešovi, Petřiví, Portychovi a také paní Hamanová, která vedle paní Pleskačové byla též porodní asistentkou.

Lejdarovo řeznictví

Lejdarovo řeznictví bylo založeno v roce 1934, kdy pan Václav Lejdar zakoupil od pana Františka Maye přízemní domek. Maso tehdy dovážel čtyřkolákem taženým dvěma psy z jatek, které se tehdy nacházely proti špejcharu. V roce 1939 byla provedena dvoupatrová přístavba podle projektu arch. Aloise Škvrny. V roce 1949 byla prodejna zestátněna, nyní je provozovatelem RABBIT Trhový Štěpánov. Ze zaniklých řeznictví se nám vybaví firmy Hrnčírů na náměstí, Petera na Malém náměstí, v Lázeňské ulici Šimek, v Komenského Jakl, po něm Jirásko, v Harantově Štaner.

Prosperující tehdejší dvě železářství - Knejflov a na Malém náměstí Kučerovo - se neomezovala jen na prodej technických produktů, ale kromě nádobí, skla a porcelánu se zde prodávala také kola, čerstvě pražená káva, oříšky, cukr, čaj

a dokonce i figurky z mléčné čokolády. Všechny vůně se tu mísily a tvořily jedinečnou atmosféru těchto prodejen. Ještě dříve a v relativně kratším čase prodávala porcelán i paní Malá na tzv. Staré poště. Možná, že to bylo právě v době, kdy v tomto domě trávil svoji dovolenou K. V. Rais se svojí rodinou. Ale, kdo ví?

Služby, které dnes postrádáme, byly nabízeny v poměrně širokém rozsahu. Ve 20. - 30. letech se na náměstí ke své profesi hrdě hlásil pan Luštinec výraznou plechovou cedulí s názvem ŠVEC. O kousek dál provozoval stejné řemeslo pan Pečenka a ještě dříve v Lázeňské ulici pan Erben. Za pány ševci Sedláčkem a Zejfartem chodili zákazníci s botami do jejich rodinných domků. Firma BAŤA si svoji firmu vybudovala nejprve na Malém náměstí v domě u Nádvoříků, později v novém domě dr. Janěčka. I když se od té doby již několikrát vyměnili provozovatelé, pro nové boty chodíme stále na stejné místo, nyní k Bílkovům.

Kupodivu i několik kloboučnictví tu našlo svou klientelu. V dílnách paní Bulkhartové, Hakenové a Purmové se nejen zhotovovaly klobouky nové, ale i staré se předělávaly na nové. Pamětnice vzpomíná na řemeslnický um paní Petroušové provdané Čelišové, která dokázala vytvořit několikabarevné originální a vkusné modely podle přání zákazníků. Pro pány zde byla kloboučnictví Hejzlarovo a Bludského. Pan Bludský kromě tohoto řemesla byl ještě zručným kožešníkem. Po zestátnění živnosti pracoval v lese jako lesní dělník...!

Ani v dnešní době si nemůžeme stěžovat na malou nabídku kadeřnických služeb. Jediné kadeřnictví z tehdejší doby, dříve Balcarovo, dnes paní Demlové, se vrátilo do svých původních prostor. Jinak tu bylo kadeřnictví a holičství Etrichovo na Malém náměstí, holičství pana Lánského vedle lékárny. Nahoře na náměstí měl svoji provozovnu pan Hlavatý. Její interiér zdobil tehdy ještě poměrně neznámý obrázek „Bělohrad za 100 let“. Také v Bohumilce byl kromě restaurace kadeřnický a holičský salónek pana Machovce. Když máme štěstí a jsou pootvěřené dveře původního domku na Malém náměstí, můžeme i dnes vidět na vnitřních dveřích vyleptáno firmu „Holičství Žďárský“. Krásná dokonalá práce a chvála těm, kteří ji zachovali! Vybavení těchto provozoven bylo na honu vzdáleno požadavkům dnešní doby. Touha žen po dokonalém vzhledu a snaha mužů o úpravnost svého zevnějšku však i v těchto zdánlivých drobnostech přispívaly ke kultuře našeho města.

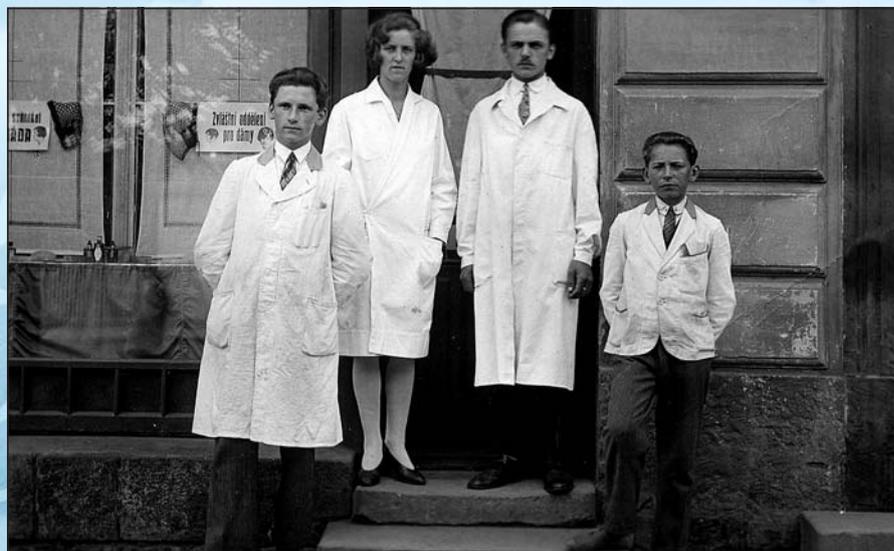
Ani švadleny a krejčí neměli nikdy nouzi o zákazníky. Ve výčtu mistrů tohoto řemesla se vybaví jména Bekr, Pech, Schnitter, Reim, Rychecký, Ruml, Pauková, Purmová. V dnešní budově Městského úřadu byla kdysi Jurajdova výroba ložního prádla, naproti slečny Hermanovy prodávaly svoji specialitu - látky z pravého čistého hedvábí.

Čalounictví tu provozovali pánové Peterka a Václavík. Mnozí z nás mají jistě ještě v paměti dílnu pana Špura u mostu.

V místě dnešního parčíku s fontánou stával malý domek soustružníka Bergra. Ten na svých dřevěných vratech vystavoval své výrobky ze dřeva: vařečky, kvedlíky, hračky a pod. Zboží se nabízelo samo!

Odvést poctivou práci, dobře posloužit zákazníkovi a obhájit tak dobré jméno své firmy bylo snahou těchto lidí. Zaslouží si, abychom si na ně alespoň občas vzpomněli.

Hana Friedrichová, foto: archiv

Zaměstnanci Machovcova kadeřnictví

Kovej, kovej kovářičku

vou lehkou, ale kovář požíval často značné váznosti a pro svou sílu i obdiv. Nechoval - li se jak měl, byl terčem i jistého posměchu. Je to vidět z některých říkadel a popěveků o kovářích.

O kovářské chytrosti:

*Na to má kovář kleště
aby se nespálil*

Hanlivá:

*Pijou kováři v hospodě
pijou - li tam ještě
včera propili kladiva
dnes už propijou kleště*

Vraťme se však do Bělohradu.

Kovárna (první záznamy po roce 1650), o které s určitostí víme z Josefského katastru z roku 1784, stávala zhruba v místech Vojtíškovy tiskárny poblíž kostela. Byl to domek s kovárnou, ve kterém bydlel panský kovář a postilion. Pracovali zde tehdy Tobiaš a František Kráčmarovi. Po nich krátce kovář Gróh. Tobiaš Kráčmar koupil nedaleko sešlé stavení od správy panství, zbroual je a v roce 1781 zde pro své bydlení postavil stavení nové, jak je psáno na dochovaném zákloním prkně. Dům měl č.p. 92. (O tomto domě píšeme na jiném místě BL). Později byl z kovářny čp. 83 zřízen útulek pro zestárlou panskou čeleď a od roku 1829 zde byli ubytováni sirotci.

Ještě ve třicátých letech minulého století se v samém středu budoucí Lázeňské ulice krčila stará kovárna. Dříve než se stala kovárnou, byla budova sídlem úřadu silničního cla, tak zvaného mýta vybírajícího poplatek od formanů jedoucích na Miletín. Ve výše zmíněném soupise kovářů je uveden v Černíně Josef Gro (psáno foneticky, asi Groh). Je pravděpodobné, že to byl předek prvního kováře v Lázeňské ulici. V obecním zápise se čte, že 30. ledna r. 1820 „uděleno právo sousedu a mistru kovářskému Františku Gró z Černína pro něj a jeho budoucí náměstky kovářskou dílnu postaviti a v ní řemeslo provozovati s tím, že žádný více v Bělohradě povolení k provozování ře-

Zpracování železa bývalo původně výhradně kovářskou záležitostí. Pro velikost a rozsah sortimentu došlo postupem času ke specializaci některých kovářských činností a k vydělení jednotlivých samostatných řemesel zpracovávajících železo.

Začneme u kováře vesnického, všeměla okovávajícího vozy, koně a vyrábějícího zemědělské a jiné náradí, kování dveří a mříží, prostě dělajícího všechno, co souviselo se železem. Pak zde byli kováři doprovázející určitý druh lidských činností, jako důlní kováři, kováři pracující pro armádu (nikoli zbrojíři) a pod. Ve městech se poměrně záhy rozdělilo kovářské řemeslo na řadu příbuzných oborů jako zbrojířství, zámečnictví, kotlářství a cvočkařství.

Vesničtí kováři se přidružovali k městským a utvářeli spolu cechy, které požívaly výsad a privilejií.

I v našem kraji se bez zručního kováře nikdo neobešel. Nacházíme o nich zmínky v historických pramenech. Rozsáhlé znalosti o různých řemeslech měla PhMr. Marie Hrnčířová, která o nich psala na přelomu třicátých a čtyřicátých let v Lázeňských listech.

Ze sedmnáctého století máme tři prameny pro poznání, jaká řemesla a živnosti byly v Bělohradě (Nové Vsi). Za prvé je to soupis obyvatel dle vyznání z roku 1651, dále farní matrika, založená roku 1654 a berní rule z téhož roku.

Starší záznamy se u nás zřejmě nedochovaly, i když je zřejmé, že zde různá řemesla existovala včetně kovářského. Marie Hrnčířová dále uvádí:

V roce 1713 jsou zde již tito řemeslníci: ...dvorský kovář Jiří Toč (musí všechny práce pro vrchnost vykonávat za 26 zlatých a uhlí platit sám).

V roce 1729 čteme, že je nařizováno, aby se cechové se vším obraceli na purkmistra, musí ho žádati o povolení držení pořádku (schůze), jemu oznámí, kolik se bere za přijetí za mistra, koho přijímají nebo propouštějí z učení. Zato přinesou „ne z povinnosti, ale ze zdvořilosti“ džbánek piva.

Až do doby panování císaře Josefa II. jsou zprávy o bělohradských řemeslnících skoupé a pramenů málo.

V roce 1787 byl vyhotoven a zapsán seznam všech mistrů z bělohradského

panství: ...Kováři jsou dva Kráčmarové: Tobiaš a František v čísle 92. V Újezdě Svatojánském jsou rovněž dva: V. Kovář a opět V. Kráčmar. Obce Horní Nová Ves, Černín a Lukavec mají též po jednom kovářském mistru.

V jiných pramenech si je však možné všimnout záznamů nepřímo pojednávajících o kovářích. Dochovaly se zápisy o jednání za účelem narovnání křivd a nápravy věcí. Například nedostatečná váha zboží, špatná práce, neshody ohledně pozemků. Kovář měl v té době zpravidla kus pole a nějaké zvířectvo pro svou obživu. Je jisté, že řemeslo kovářské nebylo obži-

Kovárna v Lázeňské ulici

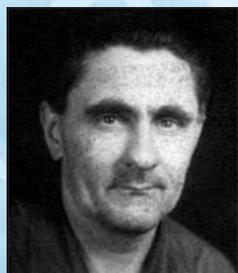
mesla kovářského nedostane. Za to právo bude se ročně platit 1 zl. 10 krejcarů“.

V kovárně se vystřídaly za 68 let tři generace Grohů (František, Antonín a Jan). Od roku 1888 - 1895 patřila kovárna Jindřichu Henčlovi. Od něho ji koupil roku 1895 Josef Nekvapil.

Když se hraběnka z Asseburgu rozhodla postavit lázně, nastaly starosti. Bylo třeba narovnat cestu a ta vedla přes kovářův pozemek. Kovář Josef Nekvapil prý odpověděl tehdejšímu starostovi Munzarovi, že ten kousek pro dobré vztahy hraběnky zadarmo přenechá. Starosta Munzar jej přesvědčil, že ho zadarmo dávat nemusí a tak kovář dostal za těch 57 sáhů celkem 57 zlatých. Starosta Munzar zemřel a v tom roce byl vyložen na obecním úřadě regulační plán nové Lázeňské ulice. A hleďme, čára silnice vedla skrz kovárnu až ke kovadlině. Tentokrát kovář Nekvapil prodal nechtěl. Marně se však bránil. Tu mu přišla pokuta za znečištění veřejného pozemku, tu kovaný kůň vylekal procházející paničku a byla tu stížnost. Prostě naschvál. Přesto, že bojoval jako lev, kovárna, která stála stovacet let, v roce 1940 padla. V roce 1939 budovu koupila obec a v následujícím roce ji zbourala. To už Josef Nekvapil nežil a dům vlastnila vdova Nekvapilová.

Další kováři byli na Horní Nové Vsi. Třeba Josef Ježek, který byl navíc hostinským, starostou a kronikářem, vlastnil v Hůře kamenolom a dělal povoznictví, prostě neuvěřitelně pilný člověk. Po něm Josef Raš. V Prostřední Nové Vsi například Jan Kazda.

Ale to jsme již v době, na kterou máme pamětníky. Obraťme se na ně, nejprve na **Josefa Poneru**.

„Můj otec Josef Poner pocházel z Lánů. Byl vyučený kovář a podkovář v Bělsku u Františka Vokrouhleckého. Když odcházel, dostal od mistra list -

vysvědčení potvrzující jeho způsobilost a bezúhonnost. Začal dělat tovaryše v roce 1925 u Kubišty v Hořicích, pak dělal u Jana Kazdy v Prostřední Nové Vsi. Bývalá Kazdova kovárna, malý bílý domek u silnice, stojí pod prodejnou světilův domnes. Potom dělal ve Staré Pace u Lutrehlo a u kováře Ježka na Horní Nové Vsi. Mezi tím zemřel kovář Kazda. Táta se vrátil do Prostředního dílu a od vdovy Kazdovy si kovárnu pronajal. Pracoval v ní do roku 1940. Z Bělohradu se odstěhoval kovář, který měl dílnu tam, co je dnes firma Koberce Brázda - byla to obecní kovárna. Otec dostal tenkrát nabídku, aby nastoupil a pracoval tam. Svoji živnost měl v dílně až do znárodnění, což bylo v první polovině padesátých let. Z kovárny tátu vyhodili. Šel dělat k nádraží do zámečnické dílny a později do Náradí.

Kovářina bylo krásné řemeslo, když člověk viděl, jak pod kladivem roste dílo, to byla nádhera! Zvlášť kování koní byla věda. Táta koval tak třicet, třicet pět koní dvakrát do roka. Musel rozumět tomu, co který kůň potřebuje, aby mu nezmrzačil nohy. Každý měl jinak stavěné kopyto. Kůň se koval na jaře a na podzim. Na podzim se dávaly zimní špičaté ozuby do podkov, aby se kůň na ledě neklouzal a zimní podkovy byly také masivnější.

Kovali se i bulici, tedy volové, ti měli úplně jiné kování a nešlo to snadno. Vůl se musel dát do postraněk, pod břicho popruhy a zvedly se mu zadní nohy do vzduchu. Já jsem musel stát bulikovi u hlavy a malým kladívkem ťukat do rohu, aby se zblbnul a držel.

Železo na dílo se kupovalo v Pace u Antona nebo v Hořicích u Milera, něco měl i bělohradský Knejl. Většinu náradí si udělal kovář sám, to se nekupovalo. V Pra-

ze byl speciální obchod, kam se jezdilo kupovat jen speciální věci jako vrtáky, rašple, černá barva zvaná ajznlak apod.

V kovárně se řešilo všechno možné. Když sedlák něco sháněl nebo potřeboval prodat, řekl kováři: Kdyby se někdo ptal na to a to, tak ať se staví. Práce byla od rána do večera a někdy i v neděli. Kovář byl vážený člověk a lidé ho měli v úctě. U Václavíků se vyučil Pepa Baudiš, který brzo umřel. Kováři v kovárně pak při jeho pohřbu tloukli do kovadliny tak dojemně smuteční marš, že o tom i farář na hřbitově mluvil.“

Druhým pamětníkem je **Josef Václavík**.

„U nás byla největší kovárna v Bělohradě. Barák koupil kolem roku 1920 děda, který dělal panského kováře na Okrouhlíku. Jsme rod kovářů: děda Josef Václavík, můj táta také Josef, strýc František a jeho syn František i já jsme vyučení kováři. Na rázítku byla firma **Kovárna brí Václavíkové**. Táta byl kovářem i na vojně, byl to dobrý podkovář na koně. Koval i čtyři koně za den. Znal je, věděl co který potřebuje, a už měl připravené podkovy pro konkrétního koně. V kovárně pamatují ještě jednu výheň na ruční měch, ostatní byly na motor.

Děda přistavěl dozadu za kovárnu další dílnu, kde se dělala zámečnicka, opravovala auta a vyráběly vozy. Nejprve ráfáky a pak potahové vozy na pneumatikách, potahové pluhy a další zemědělské stroje a náradí. V zadní dílně už byly soustruhy, vrtačky a pod. Na tuhle práci byl zas víc strýc František. Ve čtyřicátém osmém postavili vzadu v polích velkou dílnu, kde se měly vyrábět vozy ve větším. Mohlo tam být zaměstnáno tak dvacet lidí. Tu v roce 1959 znárodnili, sebrali půl baráku a tátu i strýce zavřeli. To mně bylo tak 12 až 13 roků. U nás se vyučila řada lidí: Václav Vincálek, Zdeněk Roudný, Krasl, Barták, z Tetína Šubrové, Pušové a další.“

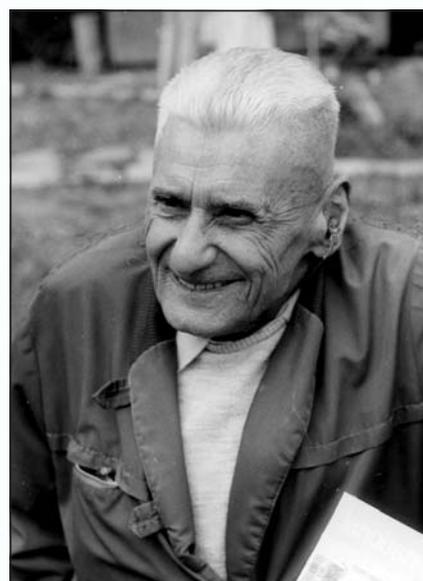
Mohl to být krásný čas, žádná auta, žádný hluk, jen zvonění kladiva na kovadlině. Pak zařehání koně a zvon na kostele zacinkal klekání. Byl konec práce kovářské...!

Ladislav Stuchlík, foto: archiv

Deset let od úmrtí ak. malíře Karla Dlaboly

Karel Dlabola na kurtech s tenisovou společností

všechny děti Dlabolovy dostudovaly - sestry na učitelských ústavech, Karel na Umělecko-průmyslové škole.

Studia ve svém oboru zahájil Mistr Dlabola nejdříve na zkušené u malíře Vejrycha v Praze, poté následovala sochařina u slavného profesora Josefa Mařátky, na malbu přešel k profesorům Schusserovi a Janu Benešovi, studia zakončil v grafické speciálce u legendárního profesora V. H. Brunnera. Mezi jeho spolužáky bychom našli jména dobře známá - Rudolfa Švajndlera, Cyrila Boudu, Karla Svolínského a další. Školu V. H. Brunnera, zakladatele české knižní grafiky, navštěvoval v době, kdy tvůrčí činnost tohoto vynikajícího kreslíře vrcholila. Mistr Dlabola vděčně vzpomíná na výklady profesorů Pe-

13. května 2008 uplynulo deset let od úmrtí akademického malíře Karla Dlaboly, který je do kulturní historie našeho města nesmazatelně zapsán. Patří do trojlístku slavných bělohradských Karlů, který tvoří spisovatel Karel Václav Rais, hudební skladatel Karel Moor a malíř Karel Dlabola. Každý z těchto tří velikánů se stal mistrem ve svém oboru, každý své město ve svém oboru proslavil a každý z nich se stal jeho čestným občanem. A tak jako tři mušketýři byli vlastně čtyři, tak i trojlístek našich slavných Karlů má v záloze ještě toho čtvrtého - v sousedním Miletíně narozeného Karla Jaromíra Erbena.

Přestože všichni tři bělohradští Karlové se proslavili každý v jiném oboru, mají něco společného. Spojuje je obrovská láska k rodnému kraji, ze kterého vyšli, ve kterém čerpali své inspirace, kde jim bylo dobře a kam se rádi vraceli. Ten kraj pod Zvičinou jim prostě učaroval.

Mistr Karel Dlabola se narodil v Brtvi 16. ledna 1902. Už od svého nejtěplejšího dětství měl k umění blízko, neboť vyrůstal v rodině, kde jeho otec, řídicí učitel, byl výborným houslistou, hrál ve smyčcovém kvartetu a řídil lázeňskou kapelu. Maminka Mistra Dlaboly byla nadšená členka bělohradských ochotníků a měla tu čest hrát se slavným Jindřichem Mošnou z Národního divadla, když v Bělohradě hostoval.

K Dlabolům často docházel i Karel Václav Rais, jenž byl spolužákem a dobrým přítelem otce Karla Dlaboly. U Dlabolů byl Rais všem dětem dobře známý, četly jeho povídky, slyšely jeho vyprávění a je zřejmé, že Raisova láska k rodnému kraji ovlivnila už od samého dětství i malého Karla. Tady asi vznikala jeho vřelý vztah k podkrkonošské krajině, se kterou se už od nejtěplejšího dětství sžíval a kterou v pozdějších letech tak vynikajícím způsobem dokázal ve svých obrazech zachytit, protože jí dokonale rozuměl.

Kreslení ho začal učit jeho otec, všestranný pedagog, na bělohradské měšťanské škole Otakar Novák, na hořické Jan Kyselo a Jaroslav Brouček. Tato doba byla poznamenána četným strádáním, jež přinášela I. světová válka. Nevyhnulo se ani Dlabolově rodině, v níž malý Karel vyrůstal mezi svými čtyřmi sestrami jako slabé dítě. Strádání pokračovalo i po válce, kdy otec Karla Dlaboly zemřel náhle při epidemii španělské chřipky. Přes tyto útrapy

Karel Dlabola čestným občanem města

čírky a V. V. Štecha, s nimiž po letech delší dobu spolupracoval jako výtvarný redaktor časopisu Květy. Nezapomenutelným zážitkem Karlu Dlabolovi byla jeho studijní cesta do Paříže s prof. V. V. Štechem.

Znalosti a vědomosti, které Mistr Dlabola získal v grafické speciálce V. H. Brunnera, ještě prohloubil tiskařskými zkušenostmi v Melantrichu a uplatnil je jako výtvarný redaktor Květů, kde plných 17 let seznamoval čtenářskou veřejnost s významnými díly českých malířů. Karel Dlabola okem zkušeného grafika a sám jako malíř odhadoval správně barevné kvality hlubotisku a jeho zásluhou tehdy vznikla malá galerie reprodukcí, které jsou překrásné a v některých rodinách visí dodnes zarámovány.

Karel Dlabola miloval sport a aby si upevňoval své zdraví, soustavně jej pěstoval. Protože byl houževnatý a zvyklý tvrdě pracovat, měl odvalu postavit se i vedle silnějších a změřit s nimi své síly. Již v roce 1925 stál na tenisovém kurtu, aby hájil barvy Bělohradu proti Jičínu. Tenis si zahrál i se známým reprezentantem Janem Kuželem i s hercem Vlastou Burianem. Za podporu tenisovému sportu v Lázních Bělohradě mu byla v roce 1975 udělena sportovním klubem pamětní medaile. Aktivního tenisu zanechal až ve svých 75 letech.

Tenis však nebyl jeho jediným sportem. Rád lyžoval a na lyžích se také rád seznamoval se zasněženou krásou našeho podhůří a zasněženými chaloupkami Podzvíčinska. A když přišlo jaro, rád vyměnil lyže za kolo.

Ve svém mládí miloval Mistr Dlabola Osvobozené divadlo, s jehož protagonisty Janem Werichem, Jiřím Voskovcem a Jaroslavem Ježkem se osobně znal. Když chtěli v Osvobozeném divadle uspořádat výstavu fotografií a dokumentů z činnosti divadla, požádali o její aranžování právě Karla Dlabolu. Vzpomínám, jak mi Mistr vyprávěl, že musel celou slavnou trojici do práce popohánět a říkat jim: „Mládenci dělejte, já nemám čas.“

Když v roce 1962 odcházel Mistr Dlabola do penze, neznamenal to pro něj začátek odpočívání. Jeho svěží mysl a dobrá fyzická kondice získaná pravidelným sportováním, zejména tenisem, mu umožňovala věnovat se dále naplno malbě a grafice široké tematiky podkrkonošského kraje nebo ze zahraničních cest. Byly to Tatry, Dalmácie, Švýcarsko, Praha, ale také kanadská příroda, kterou maloval při návštěvě své dcery Marcely.

Ale stejně jako v době, kdy byl trvale zaměstnán v Praze, zůstal Karel Dlabola i teď věren svému Podzvíčinsku.

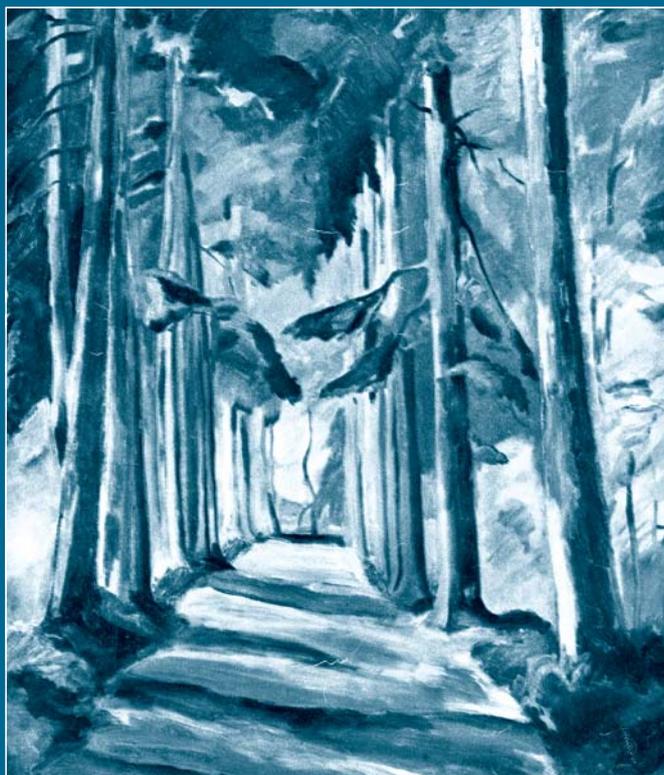
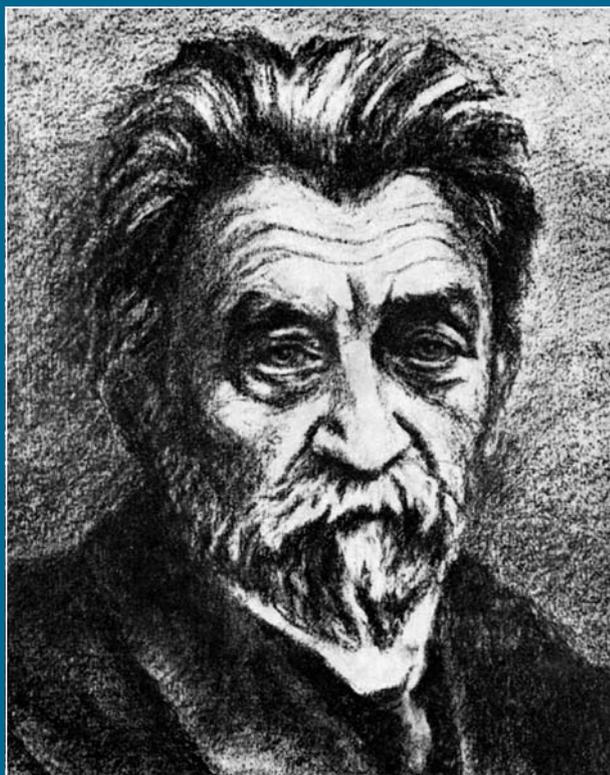

Se Zdeňkem Prchalem

Motivy rodného kraje maloval nejraději. Pohledy na Krkonoše od Pecky, Bukoviny, Kalu či z Krkonošské vyhlídky ho vždy přitahovaly.

Stejně jako jsou nám blízké a drahé romány Raisovy, ve kterých nám kraj pod Zvičinou popsal, tak jsou našemu srdci blízké obrazy Karla Dlaboly, v nichž náš kraj vymaloval. Zachytil nám jej ve všech ročních obdobích - ať už to jsou Byšičky, bělohradská bažantnice, Kamenná Hůra, Chlumy nebo Zvičina. Můžeme říci, že Raisovy romány a Dlabolovy obrazy jsou velkolepou oslavou našeho domova.

Zdeňk Prchal, foto: archiv

HÁJOVNA NA NĚMECKÉM KOPCI

Jedním z nejhezčích koutů Bělohradu a Horní Nové Vsi je starodávné sídliště „famiľantů“ na hornoveském Německém kopci. Vzniklo po roce 1784 na místě starobylého Rejmontovského či Kopeckého panského dvora. Tehdy byl dvůr rozparcelován na nové chalupnické usedlosti Horní Nové Vsi a Lánů, jež byly v dědičném nájmu rodiny, tedy famílie. Odtud i název pro jejich držitele.

Sem na Horní Ves se přistěhovalo i několik rodin Němců z Krkonoš. Mluvílo se převážně německy a místo samo bylo nazváno Německým kopcem. Dřevěné chalupy nových osadníků vznikly buď přestavbou ze stávajících hospodářských budov dvora, anebo byly postaveny nové kolem bývalého nádvorí. Tak byla vytvořena dnešní maličká návěs, chtělo by se říci: spíše jen návěska. Pozdějšími přestavbami vznikla již stavení zděná. Původní stísněnou dispozicí a orientací vzhledem k návsi si chalupy zachovaly dodnes.

Základní výstavba byla ukončena v roce 1793. Jako poslední byla postavena barokní budova se zaklenutým přízemím a mansardovou střechou. Na budově se projevuje styl užívaný v Sudetech.

Hájovna na Německém kopci, původně nesoucí čp. 36, dnes čp. 107. Byla vybudována vrchností bělohradského panství jako obydlí pro panského myslivce. Prvním myslivcem a polesným byl Martin Sláma. Ten se s manželkou do hájovny hned po dostavbě nastěhoval. Dva dny před Štědrým dnem se jim narodil jejich první syn Jan Václav. Po Slámových v hájovně sloužili polesní Šnajdrové a celá řada dalších.

JAROSLAV ČEŘOVSKÝ (86), hornoveský patriot a vlastník nejrozsáhlejší sbírky knížek:

„K hájovně na Německém kopci patřily i chlévy a asi hektar pole. Dobře pamatuji panského lesního Zacha, který za první republiky tady sloužil. Byl přísný, ale docela to s ním šlo.“

Nad Zachovými žila v patře paní Majorová. Chodil jsem do hájovny jednou týdně pro chleba. Chléb stál jednu korunu. Zachovi měli dvě dcery a syna Jaroslava. Ten spolu s manželkou Bělou byl mistrem republiky v krasobruslení sportovních dvojic. Mladý Zach trénoval piruety a dvojitě skoky na rybníčku uprostřed návse. Taky jsem to po něm zkoušel. Kdybych cvičil denně, jako on, určitě bych to zvládnul...“

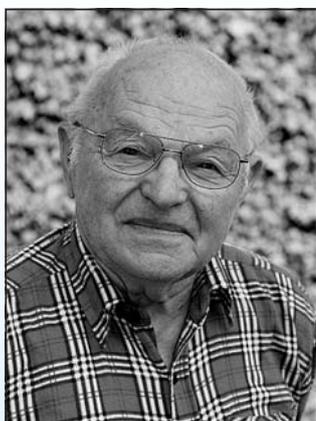
V hájovně taky bydleli Dlabovi, jejich dcera měla Kremličku. A hajný Josef Knap, když sem přišel po službě na pasecké Sekyře.“

Koncem druhý války prodali Merveldtovi hájovnu nějakému Němci. A pak, po 48. roce, přešla hájovna na JZD. Skladovala se tady pšenice a nahoře v patře dvacet metráků máku. Chlévy hasiči rozbourali. Barák koupil Jirka Anýž, po něm Svobodovi. Dodnes je hájovna prázdná.“

JIRÍ BENEŠ (85). Tento dopisovatel Bělohradských listů své narozeniny oslavil 20. dubna:

„Jaroslav Zach s manželkou Bělou byli na zábavě v letní restauraci v Bažantnici. Taneční páry přeskakovaly provaz, natažený uprostřed parketu. Provaz se stále zvyšoval. S převahou vyhráli a nevyšší provaz „tanečně přeskali“ Zachovi. Krasobruslařský pár.

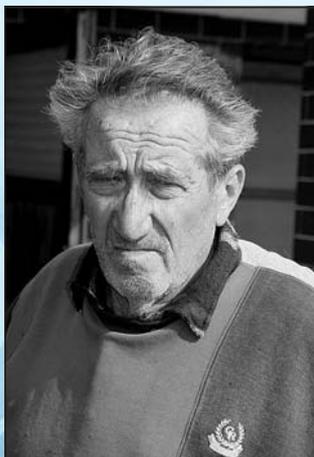
Starý Zach, lesní úředník, byl přísný, jen tak se s někým na Horní Vsi nebavil. Když chtěl někdo dostat těžbu pařežů v lese, musel se ohlásit u služebné, ta dala vědět paní Zachové a pak po dlouhém čekání mohl teprve dotyčný stanout v kanceláři pana lesního Zacha. A za 3 koruny si koupit pařezy.

Znal jsem i Zachových dceru Františku, říkalo se jí Franti-na a vedla cvičení v Sokole.“

OTAKAR SVOBODA (77), bývalý šofér autobusu, vnuk hajného Josefa Kracíka (1870-1942), který sloužil před Lacinou na hájence v Hůře a s Josefem Popkem i na uhlířském polesí:

„Lesní Zach byl skutečně přísný. Všechno měl jak se říká pod palcem. Pytláky, kteří líčili oka na zvěř, i chlapy, jenž chodili do lesa na souše. Nebyl problém trefit na Zacha ve čtyři ráno v Hůře. A taky na ten svůj neskutečný zápal pro les doplatil. Nastydl a ještě v dost mladém věku umřel.

Mladý Zach se naučil bruslit na tom malém rybníčku uprostřed návse. Rybníček, velký jako dvě místnosti, tekla do něho močůvka i dešťová voda. Teď už je zavezený.

Hodně pamatuji i Josefa Knapa, když přišel ze Sekery Na Pasekách. On byl starý šprýmař. Klidně prodal hromadu roští jedné bábě. A tu samou hromadu i druhý bábě. Když se vracel pěšinou od Hátlů, podél tyčkového plotu z hlídání ve fabrice u Šolců a zapomněl si dát v hospodě pivo, tak říkal nahlas pro sebe: Pepíku, vrať se, dej si jedno pivo, zasloužíš si to přeci! No a šupajdil podél toho plotu dolů do hospody.“

GUSTAV PLECHÁČ, revírník Lesů ČR a odborný poradce seriálu Bělohradských listů - Hájenky:

„Udělejme si trochu pořádek v hierarchii dřívější lesní služby. Nejvyšší postavení měl lesmistr. Tím byl za doby hraběte Merveldta Bechtold. Lesmistr se staral o provoz, výchovu porostů, zalesňování, fakturaci. Pod ním byl polesný, fořt - Zach z hájovny na Německém kopci. Ten neměl konkrétní lesní úsek. Vyměřoval těžbu, dělal číslování a prodej dřeva, prováděl odstřel zvěře, kontroloval práci jednotlivých hajných. Byl prodlouženou rukou lesmistra Bechtolda.

Hajní napěstovali v malých školkách sazenice stromků. Postupně zalesňovali po mnišce holé kopce, na pařezy se kotaly dokonce dražby. Zrovna tak i na vyžínání pasek.

Polesný, fořt Zach pocházel z Moravy. Skutečně byl děsně přísný. Hrozný metr. Ve dne v noci byl v lese. Les byl pro něj všechno. Doopravdy z téhle práce nastydl, dostal silné revma, zápal plic. V nemocnici za ním byli všichni jeho hajní. Umřel ve středním věku.

Po pětáctyřicátém roce byla hájovna na Německém kopci zestátněna Benešovými dekrety. Objekt byl převeden na Fond státního majetku, nebyl již Lesní správy. Pak přešel na zemědělské družstvo.“

Eduard Čeliš a Josef Špür
foto: Jaroslav Voves a Ladislav Stuchlík

Ze vzpomínek letce Jiřího Sehnala

Pilot Pepík Bláha byl od přírody zvědavý a když viděl na silnici auto, hned se spouštěl dolů, aby se podíval, kdo v něm jede, a když viděl mileneckou dvojici pod stromem, hned se tam letěl podívat také, aby viděl, je-li dívka hezká. Mně to nijak nevadilo, jen jsem mu občas říkal, aby dal pozor, nebo že za chvíli budeme mít stejnou hodnotu, ale Pepík se jen smál.

Jednou jsme letěli na orientační let do Karlových Varů a někde u Ústí nad Labem jsme z výšky tisíc metrů uviděli na Labi lodičky. Pepík se hned letěl podívat, nejsou-li na nich děvčata, a protože byla, začal hned předvádět různé obraty nízko nad vodou a dívky nám skutečně mávaly. Na jedné lodičce se však vztýčil starší pán, patrně rybář, a zlostně na nás hrozil. To ovšem neměl dělat, a Pepík hned stočil stroj k němu. Odhaduji, že jsme asi tak ve dvoumetrové výšce přeletěli nad loďkou toho cholerika, a když jsem se díval za letadlem, tak jsem viděl, jak chlap se celý mokrý hrabe z vody. Patrně leknutím skočil do řeky, když viděl, jak se šmolík řítí přímo na něho.

Za hodinu jsme byli zpátky na letišti a hned začalo vyšetřování. Ukázalo se, že chlap šel žalovat četníkům a ti dali telefonickou hlášku na velitelství a to zase na letky, aby drzí letci byli vypátráni. Samozřejmě jsme zapírali a nebylo to tak těžké, protože letadel bylo toho dne ve vzduchu hodně a mohl to být kdokoli, tedy i někdo od cizí letky. Náš velitel kpt. Staněk však dobře znal své podřízené a díky Pepíkově pověsti jsme byli první podezřelí. Velitel chvíli obcházel náš letoun a pak povídá:

„V jaké výšce jste vlastně letěli, pane četaři?“

„Ve výšce tisíc metrů, pane kapitáne,“ hlásí Bláha bez mrknutí. Staněk se podíval na mě a já jsem neurčitě přikývl, že je to tak. Jenže Staněk se usklíbl a povídá:

„Tak mi tedy povzte, proč máte namotaný ten telefonní drát na podvozku.“

Při těch Pepíkových skopičinách jsme si ani nevšimli, že jsme podvozkem vletli do drátů. Staněk náš přestupek ovšem nehlásil, protože by musel vysvětlovat, proč má takovou nekázeň u letky. Dal nám po třech dnech, což jsme přijali bez mrknutí, i když to byl Pepíkův nápad.

Netrvalo nijak dlouho, a Pepík přišel s myšlenkou, že podletíme viadukt v Bechyni. Prý to už někdo ze stíhačů dokázal a to by se na to podíval, abychom to nezvládli také. Já mu říkal, že to nemyslí vážně a že s ním nepoletím, ale věděl jsem, že to vážně myslí, a on zase věděl, že já s ním poletím.

Příležitost na sebe nedala dlouho čekat. Za pár dní nás poslali snímkovat okolí Českých Budějovic. Když jsem odfotografoval, dal jsem Pepíkovi znamení, že je hotovo a pak jsem se jen modlil, aby vše dobře dopadlo. Pepík zamířil k Bechyni a nejprve dvakrát viadukt přelétl, aby si ho prohlédl. Shora to vypadalo ošklivě a já doufal, že si to rozmyslí. Ale nerozmyslel. Nalétl kus podle toku řeky a pak se spustil do údolí a nad hladinou mířil k mostu. Podíval jsem se jen jednou a pak, přiznávám, jsem zavřel oči a schouli se v pozorovatelském prostoru. Když jsem se odvážil vykouknout, byl už viadukt za námi, náš šmolík stoupal v severním kursu a můj pilot radostně hulákal. Zapřísáhnul jsem se, že víckrát se k podobnému dobrodružství zlákat nenechám.

Průšvih z toho samozřejmě byl, když za pár dní přišel oběžník. Opět zařadila četnická stanice. Tehdy byl ale pozorovatel pohotový a zachytil i označení na letounu. Náš šmolík měl na trupu velké bílé B8. Ten četník se ale na dálku přeci jenom seknul a do hlášení napsal, že viděl letoun s číslem 88. Staněk si nechal předložit všechny naše lety z toho dne a rázem byl doma. Zpráva o tom, že jsme podletli viadukt, ho přeci jenom šokovala. Když se vzpamatoval, bohatýrsky nám vynadal a řekl, že nepodá návrh na naše vyloučení z řad létajícího personálu jenom proto, že máme stejně brzy odejít do civilu. Dal nám každému tři dny a do hlášení napsal, že letoun s číslem 88 se ve stavu letky nenachází.

Já vím, byla to nekázeň a velká. Riskovali jsme své životy a svěšené letadlo. Ale byli jsme mladí a létali jsme tak rádi. S Pepíkem jsme toho ještě hodně prodělali, například jsme byli ve stejné posádce Potezu XXV polského letectva, když vypukla válka. Pepík se pak skutečně stíhačem stal, ale až v Anglii a ve stíhacím spitfiru také zahynul. Ale o tom zase až někdy jindy.

Letoun S B8, na kterém Sehnal s Bláhou podletěli bechyňský most

Odhalení pamětní desky Jiřímu Sehnalovi

Slavnostní odhalení pamětní desky válečnému letci Jiřímu Sehnalovi na budově spořitelny v Lázních Bělohradě proběhlo 3. května 2008.

Tak jednoduše by mohla znít zpráva uvádějící co, kde, kdy a jak. Bylo by to však příliš povrchní. Celá akce se připravovala dlouho dopředu. Prvním krokem byla návštěva jeho syna JUDr. Jiřího Sehnala v Kolíně, na kterou jsme se vydali se starostou města ing. Pavlem Šubrem na počátku letošního roku. Ta odstartovala řetěz událostí a aktivit, které vyvrcholily právě 3. května. Zmínil bych především samotnou desku, kterou vyrobila zkušená firma Kamenictví Veverka z Miletína. Docela složitá byla příprava výstavy v Památníku K. V. Raise, jež později dostala název „Válečný letec Jiří Sehnal“. Sehnal exponáty to nebylo jen zavolat do Vojenského historického ústavu, ale především získat spousty adres, kontaktů a seznámit se s řadou odborníků na letectví, zbraně, modely, uniformy a obrazy, včetně celé historie života Jiřího Sehnala. Dobře nám poradil PhDr. Jiří Rajlich, náš přední odborník v této oblasti, a JUDr. Sehnal, který s Jiřím Rajlichem napsali několik knih o letcích 2. svět. války. Hodně pomohla Sehnalova rodina, malíř Karel Radim z Nové Paky, Klub plastikových modelů. Mnoho kontaktů nám dala i manželka válečného letce Otakara Hrubého a řada dalších obětavých lidí. Specifickou oblastí bylo zajištění kulturního programu, tedy tanečního mažoretkového souboru Srđičko z Kolína, který shodou okolností vede manželka JUDr. Sehnala, a Swing Sextetu Náchod, se kterým máme z minulosti velmi dobré zkušenosti. Zbývalo ještě poslat pozvánky a bylo možné celou akci spustit.

Určitě jsem nebyl před zahájením nervózní jen já. Kdo z pozvaných přijede, vyjde počasí, bude všechno fungovat? Ve dvanáct třicet se v Bělohradě objevily první vojenské uniformy. Počasí bylo dobré, poslední autobus odjel přesně a uvolnil ve čtrnáct hodin místo pro kolínské mažoretky, které zahajovaly slavným pochodem Vyvalte sudy. Hlavní projev měl Plk. Stanislav Filip, který promluvil o životě Jiřího Sehnala, na něho dobře navázal místopředseda senátu ČR Dr. Jiří Liška a další. Následovalo položení věnce pod desku. Květiny položila i paní Marie, manželka letce Jiřího Sehnala. Slavnostní akt nádherně podtrhla národní hymna a píseň Můj domov, obě zazpívané Bělohradským ženským sborem.

Na zahájení výstavy promluvil PhDr. Jiří Rajlich a zahrál náchodský Big Band. Výstavu, stejně jako odhalení desky, navštívilo velké množství lidí. Řada z nich přijela na celou akci z velké dálky, byli zde veteráni 2. světové války, kluby válečné historie a řada nadšenců. Pouze vynikající večerní koncert Swing Sextetu, možná i kvůli MS v hokeji, navštívilo málo lidí.

Celá akce proběhla důstojně a s velkým zájmem veřejnosti.

Za pořadatele děkuji všem, kteří nám s přípravou pomohli, a návštěvníkům za zájem a atmosféru, kterou vytvořili.

Ladislav Stuchlík, obrázek: Radim Karel

Nejstarší bělohradské chalupy III.

Na pravém břehu říčky Javoroky, na jeho zřetelné vyvýšenině přímo pod kostelem v dnešní Vojtíškově ulici, kde možná ještě v r. 1604 stával pranýř a kde tedy došlo k jediné zaznamenané a jistě poslední bělohradské popravě (o této události jsme psali v jednom z minulých vydání BL), stál již o 70 let později dům. Podle poznámky dochované v matrice bělohradské fary můžeme předpokládat, že dům jistě roubený a patřící bělohradské vrchnosti, se stal i prvním bělohradským sirotčincem, „špitálem“, jak býval kdys nazýván a že jej právě v tomto domě zřídili tehdejší majitelé bělohradského panství, hrabata Kateřina Alžběta a Berthold Vilém z Valdštejna. Tehdy ještě žádné městečko Bělohrad neexistovalo, žádné domy na malém ani velkém náměstí nebyly a na velkém, dnes Raisově náměstí, stála pouze tvrz na místě dnešního zámku a stavení původní fary v místech, kde dnes mají junáci vývěsní skříňku. A v této dnešní Vojtíškově ulici pod kostelem stála jen tři stavení. Dávno zaniklá panská kovárna na místě dnešního čp. 83 paní Kůrkové a mimo sirotčince pak až starobylý a v r. 1905 zbouraný Podkostelní mlýn v místech dnešních zahrádek pod „Sehnalovou hospodou“.

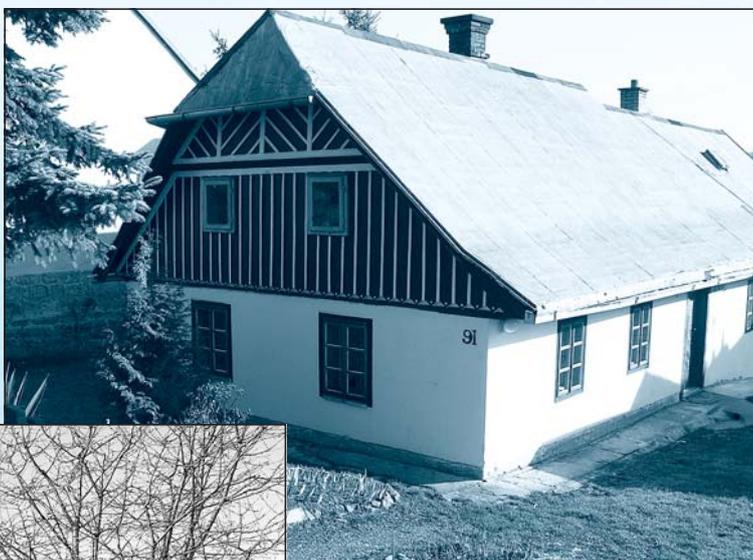
Jak plynul čas a stavení chátralo, byl sirotčinec přemístěn do domu, kde dnes stojí **současný domek čp. 84** v téže ulici, a stavení toto sloužilo jiným účelům, až zchátralo úplně. Již v r. 1781 bylo tak sešlé, že se nedalo opravit a koupil jej jen za uhrazení administrativních poplatků spojených s převodem panský kovář Tobiáš Kráčmar, který pocházel z bělohradské, výše zmíněné panské kovárny a ze starobylého rodu panských ovčáků, šafářů a kovářů bělohradského panství. Ten sešlé stavení zboural, na jeho místě nechal postavit domek nový, roubený a podle nápisu na záklopním prkně kabřince, byl dům dohotoven dnem 11. 8. 1782. Po něm se vystřídal celá řada dalších majitelů, až se v r. 1892 majitelem domku stal truhlář Karel Číp, potomek uhlířského rodu Čípů a dnes jej vlastní jeho potomec, manželé Blímovi.

Domek v zahradě, který je spíše při pohledu z Jiráskova nábřeží na kostel viditelný, byl později dán „do kožichu“ a bíle omítnut. A tak takřka v původní podobě do současnosti dochovaný patří právem podle roku výstav-

by mezi nejstarší zachovaná stavení Bělohradu.

V sousedství právě popsaného domku stojí další domek z té doby **označený čp. 91**, který se hned pod Sehnalovou hospodou a pod cestou krčí v zahradce. Na tomto místě jej v r. 1784 nechal postavit jistě zámožný, tehdy již čtyřiasedměsátiletý výměnkář a bývalý mlynář Podhrázského mlýna Václav Svatoň. Ten vyšel ze starobylého mlynářského rodu Svatoňů původem z Dolní Olešnice u Hostinného, jehož předek Kryštof přišel na Bělohradsko jako první z rodu a před r. 1669 původní dolnojavořský mlýn čp. 5 postavil. Dům tento hned po výstavbě byl též dle tehdejšího zvyku opatřen nápisem na záklopním prkně kabřince průčelní lomenice, kde na paměť pro budoucí bylo zaznamenáno jméno stavebníka, datum dokončení stavby a i jméno mistra, který domek postavil. Bylo napsáno: „Pochválen Pán Jež. Kr! Tento domek je vyzdvižen z nákladu Václava Svatoně z měst. Běl. Mistr Materna 14. Aug. 1784“.

I u tohoto domku se vystřídal celá řada majitelů, až jej v r. 1856 koupil tehdy šestadvacetiletý a čerstvě ženatý domkař a tkadlec Josef Lasík. I on vyšel

Dům čp. 91

z neméně starobylého rodu původem z Hostinného, který se hned po válce třicetileté na Horním Javoří usadil a pak po celém bělohradském panství rozšířil. I tento dům, který takřka v původní podobě se zachoval do současnosti, patří k nejstarším zachovaným domům Bělohradu a dobu konce osmnáctého století připomíná. V držení potomků Josefa Lasíka je dům doposud a je využíván k rekreaci rodiny Zoubkovy z Teplíc.

Josef Špůr, foto: autor

Dům čp. 84

Josef STEJSKAL

V Dobré Vodě u Hořic žije bývalý řídící učitel zdejší školy pan Josef Stejskal.

Je již v důchodu, ale to neznamená, že by trávil čas jenom odpočinkem. Má řadu koníčků, zajímá se stále o veřejné dění a historii, což ho vedlo ještě teď, v důchodovém věku, ke studiu na univerzitě třetího věku. Studuje české dějiny a je již ve čtvrtém semestru. Je typem českého obrozeneckého kantora-muzikanta, jehož celoživotní zálibou je hudba. Na velmi dobré úrovni ovládá hru na řadu hudebních nástrojů, z nichž nejčastěji koncertuje na violoncello. Jako vynikající violoncellista je znám daleko široko. Je i výborný houslista a jako primáš působil řadu let v souborech písní a tanců, hraje dobře na saxofon a na zobcové flétny. Aby toho nebylo málo, hrával ve folklorním souboru i na dudy.

Před padesáti lety jsme oba nastoupili jako kantoři na Bělohradsko. Já jsem přišel v roce 1958 na bělohradskou - tehdy osmiletou střední školu a Pepa v roce 1959 na národní školu v Horní Nové Vsi. Od té doby jsme spolu často spolupracovali.

Přestože Josef Stejskal již na Bělohradsku desítky let nepůsobí, je tady stále vděčně vzpomínán. Občas se objevil o Vánocích se svým violoncellem na kůru bělohradského kostela při půlnoční, jindy zase doprovázel s hořickým komorním orchestrem Bělohradský ženský sbor. Muzicíruje pořád a i když je stále zaneprázdněný, našel si čas na krátké popovídání a odpovědi na otázky, které by mohly zajímat čtenáře Bělohradských listů.

Tvou velkou celoživotní láskou je hudba. Ovládáš hru na řadu hudebních nástrojů. Po kom jsi zdědil své velké nadání?

Myslím, že svůj vztah k hudbě a muzikantské schopnosti jsem zdědil po mamince. Tatínek byl tovární dělník, na žádný hudební nástroj nehrál. Maminka dobře hrála na citeru a v miletínském kostele hrála na varhany.

Kde jsi prožil své dětství?

Pocházím z Miletína, kde jsem s rodiči bydlel až do svého osmnáctého roku. Tam jsem také chodil do základní školy, gymnázium jsem navštěvoval v Hořicích.

A co tvé muzikantské začátky?

S hudbou jsem začínal velmi brzy. První housličky jsem měl plechové a hrál jsem na ně králíčkům, které tatínek choval. Na ty opravdové jsem se učil hrát u pana kapelníka Noska - hudební škola ještě u nás nebyla. V patnácti letech se mi zalíbilo violoncello, za svým prvním učitelem jsem ale musel jezdit až do Hradce. Nejlepší školu jsem však získal od M. Prchlíka, koncertního mistra symfonického orchestru v Teplicích.

To byla učednická léta - a kdy jsi začal s orchestrální praxí?

Muzicírování mě provázelo od studentských let. Nejdříve jsem začal hrát ve smyčcovém kvartetu v Miletíně, potom na gymnáziu a také v hudebním spolku Dalibor v Hořicích.

Jaké byly tvé začátky kantorské?

Po maturitě jsem dostal umístěnkou na učitelské místo. Bylo na ní napsáno, že mohu nastoupit „kdekoliv“ v pohraničí - mohl jsem si vybrat. Nastoupil jsem na školu v Krušných horách v Krupce u Teplic, 6 km od hranic. V roce 1959 jsem dostal učitelské místo v Horní Nové Vsi, kde byl řídícím učitelem Ladislav Švitorka. Byl dobrým houslistou, se kterým jsem mohl muzicírovat. Pan řídící učil v první a druhé třídě, já jsem měl třetí, čtvrtou a pátou. Byt jsem měl v kanceláři školy, která měla rozměr 3 x 3 m. Tam jsem bydlel celý týden, tehdy se učilo i v sobotu, takže jsem jezdil domů v sobotu večer a v pondělí ráno jsem už byl zase ve škole.

Na škole v Horní Nové Vsi jsi působil jen čtyři roky, ale vím, že to pro tebe byla léta plná muzikantské aktivity, dokonce jsme tehdy spolu hráli v tanečním orchestru.

Vedle svých školních povinností měla u mě hudba vždy zelenou. Hrál jsem na violoncello v bělohradském smyčcovém kvartetu s výbornými muzikanty - Václavem Hlavatým, Stanislavem Stránským a Františkem Fólem, na tenorsaxofon jsem hrál v tanečním orchestru továrny TOS a housličky jsem prohrál v souboru

lidových tanců v Horní Nové Vsi. S panem řídícím Švitorkou a dalšími vesnickými muzikanty jsme dali dohromady hudbu, k ní dětský soubor a za rok soubor dospělých. Za tři roky jsem s tímto souborem uspořádal sto vystoupení při různých událostech, výročních, besídkách i v soutěžních kolech okresních, krajských i celostátních. Tato činnost umožnila vznik souboru Hořeňák. Základ k němu položil již v roce 1949 profesor Vycpálek, ale tanečníci se nescházeli pravidelně a neměli vlastní hudbu - tehdy je doprovázel pan kapelník Hrnčář. Od roku 1959 jsem zavedl pravidelné zkoušky. Později pan profesor Bonuš dal tomuto tanečnímu souboru název Hořeňák.

Kromě své bohaté kulturní a osvětové činnosti jsi prý v Horní Nové Vsi také našel poklad.

Ano, tím pokladem, který jsem tam objevil, byla a stále je Magdička, moje žena. Skutečnou hodnotu tohoto pokladu prověřilo 45 let našeho společného života.

Nepředběháme. Kam tě zavál vítr z Horní Nové Vsi?

V roce 1963 jsem přešel na školu v Běcharech u Kopidlna. Byla to jednotřídní škola se třiceti žáky a kromě svých učitelských povinností jsem tam zastával řadu prací, které tehdy byly na venkovském učitelé se samozřejmě požadovány. Vedl jsem místní knihovnu, v hospodě jsem promítal filmy pro děti i pro dospělé a psal jsem kroniku obce. Abych toho neměl málo, tak jsem ještě nacvičoval s dětmi divadlo a dal jsem dohromady dva folklorní soubory. Jeden na škole a druhý v zahradnické škole v Kopidlně.

Ale ani v Běcharech jsi trvale nezaťkotvil. Po čtyřech letech jsi opět přesídlil. Kam?

Mojí poslední učitelskou štací na základních školách se stala Dobrá Voda u Hořic. Pokračovaly povinnosti venkovského učitele, přibylo hraní v Daliboru v Hořicích, v komorním orchestru v Jičíně, dvacet let primášování v jičínských folklorních souborech Český ráj a Jičíňáček. Později jsem začal také vyučovat hru na violoncello v ZUŠ v Nové Pace, Hořicích a v Jičíně.

V jičínském souboru Český ráj jsi hrál i na dudy. Kde jsi se na ně naučil hrát?

Na dudy jsem se naučil hrát na vojně. V té době každý voják, který uměl hrát na hudební nástroj, dostal dovolenku, aby si ho mohl z domova přivést, hudba byla u útvarů vítaná. V naší rotě byl jeden kluk z Chodska a ten přivezl dudy. Naučil mě na ně hrát a to se mi pak hodilo v jičínském folklorním souboru, kde jsme dávali chodské písně jako přídavek k programu. Objednali jsme si tehdy na to originální dudy přímo od Konrádyho.

Antonín Mühl - malíř kostelních obrazů

Teď už jsi ale delší čas v důchodu, kdy jsi skončil s učitelskou činností?

Do důchodu jsem odešel v roce 1996. Učitelská činnost skončila, ale moje hudební činnost pokračuje. Jsem členem hudebního spolku Dalibor v Hořicích, děle než deset let hraji v komorním orchestru v Hořicích a vyučuji hře na violoncello a zobcové flétny. Rád se také podívám na vystoupení souboru Hořeňák, u jehož začátků jsem stál jako primáš, choreograf lidových tanců i organizátor.

Na které hudební nástroje se dnes děti nejraději učí hrát? Najde se ještě některé, které by se chtělo učit hrát na violoncello?

Bohužel zájem dětí o hru na smyčcové nástroje je malý. Dnešním dětem schází trpělivost s dlouhou výukou. Je málo mladých houslistů, zájem o violu nebo violoncello je ještě menší. Děti láká hra na kytaru, ale nikoli na klasicou. Často jim k spokojenosti stačí znalost několika základních akordů. Vzorem jsou jim kytaristé z nejrůznějších skupin, které vidí v televizi. Říká se, že hudba je největší dar Boha člověku, ale k opravdovému hudebnímu vyžití a hlubokým hudebním zážitkům těch pár akordů nestačí. Je třeba nebát se poctivé dřiny, bez které se výuka na hudební nástroje neobejde.

Na závěr našeho rozhovoru bych se tě ještě rád zeptal na tvé rodinné zázemí, nic o něm nevíme.

Dcera Lenka je absolventkou vysoké školy pedagogické v Ústí nad Labem a je učitelkou v mateřské škole v Lázních Bělohradě. Jitka je inženýrkou architektkou, absolvovala vysokou školu v Brně a Akademii v Praze a třetí dcera Pavla je projektantkou a bydlí ve Vysokém nad Labem. Máme pět vnuček: Kateřinu, Báru, Magdalenu, Sáru a Natalku. Jak vidíš, ženy doma na mě hrají těžkou přesilovku. O zábavu i starosti doma není nouze. Jsem vděčen své ženě za její trpělivost.

Přeji ti pevné zdraví a ještě hodně radostí a hudebních zážitků. Děkuji ti za rozhovor.

Zdeněk Prchal,

foto: Ladislav Stuchlík a archiv

Bělohradský rodák Antonín Mühl (23. 5. 1856 - 9. 6. 1905) se narodil do doby dalekosáhlých reforem náboženského života. V roce 1848 padlo poddanství a vše, co s ním bylo spojeno, se rázem stalo staromódním. Celá druhá polovina devatenáctého století a počátek století dvacátého byla poznamenána odporem k baroknímu „copovému“ slohu, který byl prohlašován za vrchol nevkusy. Z kostelů v té době mizela barokní výzdoba a byla nahrazována soudobými malbami a předměty. Ve výtvarném umění se začaly uplatňovat šablony, které vyjadřovaly svět bez emocí. Heslem doby bylo - ne kopírování předchozích stylů, ale vznik nových forem zbožnosti. Stejný vliv měla i Cecilská hudební reforma, která zasáhla vývoj chrámové hudby v celé Evropě. I zde se projevil rázný odklon od barokního muzicírování. Hlavním činitelem Cecilské hudební reformy byl katolický kněz Franz Haberl (1840 - 1910). Působil od roku 1875 v Řezně, odkud se jeho reformní snahy šířily do dalších zemí. V Čechách se aktérem této reformy stal hudební skladatel a ředitel kůru u sv. Víta v Praze Josef Bohuslav Foerster (1833 - 1907), na Moravě byl jejím podporovatelem hudební skladatel Pavel Křížkovský (1820 - 1885), ředitel kůru kláštera na Starém Brně, později v Olomouci. K jejím vyznavačům patřili i skladatelé Josef Janáček a Antonín Dvořák.

Antonín Mühl, žák Jana Preislera, studoval na malířské akademii ve Vídni. Již od dětství žil s rodinou v Nové Pace, kde měl později rozsáhlý ateliér. Firmu pod názvem „Antonín a Josef Mühl“ provozoval společně se svým synem, kterého sám vyučil. Na nedostatek zakázek si nemohl stěžovat. Byl malířem kostelních a klášterních obrazů s náboženskými motivy, maloval i fresky, křížové cesty, boží muka a prapory. Jeho prvním dílem, jímž vzbudil zájem, byly obrazy pro kostel svaté Anny v Radiměři u Svitav na česko-moravském pomezí. Vídeňský arcibiskup Dr. Piffel upozornil na jeho talent, a tak se Mühlovy obrazy chovají dosud v mnoha chrámech ve Vídni, v Maďarsku, v Čechách a na Moravě. Maloval ve farní kostele Navštívení blahoslavené Panny Marie ve Veltrubech u Kolína (v r. 1893, když postavili nový hlavní oltář, byl původní obraz Panny Marie odstraněn a nahrazen obrazem od Antonína Mühla), v kostele sv. Anny a sv. Jiří v Kostelci nad Orlicí (křížová cesta, evangelisté v kopuli presbytáře, obraz „Nejlepší Pastýř Kristus Pán“), v hojně navštěvovaném poutním kostele Panny Marie ve Vambeřicích (malá obec s bazilikou zvaná Dolnoslezský Jeruzalém), v Lázních Bělohradě, kde rovněž předchází barokní oltářní obraz v kostele Všem svatých nahradili obrazem Mühlovým, křížovou cestu v klášterním kostele v Nové Pace a menší obraz v kostele sv. Bartoloměje na Pecece. Křížovou cestu a dva další obrazy maloval též pro Svatou Horu u Příbrami. Na Moravě jsou jeho obrazy k vidění například ve Vyškově a Žďánicích. Soubor jeho díla tvoří stovky prací. Vyznačují se jemnou harmonií barev, klidem a nezaměnitelnou líbezností. Přesto je dnes Antonín Mühl málo známým malířem. Byl jedním z mnoha, kteří působili v druhé polovině devatenáctého století, svou českou poetikou však výrazně poznamenal náboženské umění v Rakousku-Uhersku.

Klášter v Králíkách, podobně jako i na jiných místech, byl zřízen na podporu mariánského poutního místa. Původně byl svěřen servitům, řádu služebníků Panny Marie. Servitů však ubývalo, a tak nakonec v roce 1883 přenechali působení redemptoristům. Na rozhraní devatenáctého a dvacátého století zde významně působil Antonín Mühl. Pro klášterní ambity vytvořil dvaatřicet obrazů, z toho 14 zastavení křížové cesty, ostatní jsou obrazy představující radosti a bolesti Panny Marie (označeny římskými číslicemi) a obrazy svatých (označeny arabskými číslicemi). Ambity sloužily během poutních slavností i k ubytování poutníků. Proto - vzhledem k drsným povětrnostním podmínkám v podhůří Králického Sněžníku - jsou ze všech stran uzavřeny, aby do nich nefoukalo. Zajímavá je též Kaple Svatých schodů, které mají svůj původ v Jeruzalémě. Je to kopie schodů Antoniova paláce, po nichž vystupoval zbičovaný a trním korunovaný Ježíš, aby vyslechl rozsudek smrti ukřížováním. Uctívané schody byly ve 4. století přeneseny do Říma a umístěny ve zvlášť postavené Kapli Svatých schodů. Později se kopie těchto schodů buďovaly na různých místech a všude se stávaly předmětem nejhlubší úcty. Jedno z těchto míst je i Hora Matky Boží v Králíkách. Poutníci po schodech vystupují výhradně po kolenou, rozjímají o utrpení Páně a zpívají náboženské písně. Po obou stranách jsou užší schodiště, jimiž se shora sestupuje. Do klenby kaple vymaloval v roce 1899 - 1900 Antonín Mühl velmi působivou fresku Vzkříšení Páně.

Je pravděpodobné, že králičtí redemptoristé doporučili Antonína Mühla redemptoristům sídlícím při slavném mariánském poutním místě na Svaté Hoře u Příbrami. Úcta věřících k tomuto místu byla mocná. Dokonce ji nulo ani výnos císaře Josefa II., který sice pouti zakázal, ty se však konaly dál. Zachovala se informace, že po smrti Antonína Mühla malby na Svaté Hoře restauroval jeho syn Josef (1877 Nová Paka - 1938 Praha-Nusle). Pak se jeho stopa ztrácí.

Milena Černá, foto: Ladislav Stuchlík

Mühlův obraz Madony zakoupený městem

UŽ JE TO TADY: ZA HLUK SE PLATÍ

Dodnes Evropané nevěří, že by nemocní rakovinou plic vysoudili na Starém kontinentě na výrobcích cigaret takové finanční úhrady za poškození zdraví, jak se to daří tabakistům v USA. Proto také až neuvěřitelně znejší zprávy o tom, že v ČR začaly soudy dávat za pravdu žalujícím občanům, které obtěžuje hluk z dopravy. Jak známo, obvinění zde nejsou majitelé hlučných nákladákových, ale obce, kterým je soudem nařízeno budovat účinnou protihlukovou ochranu.

V tisku bylo možné číst názory expertů, že by další vývoj mohl proto některá města dostat do situace nepřijemného zadlužení. Vedle katastrofických scénářů jsou samozřejmě možné i jiné, které se mohou zdát reálnější. Radnice např. u soudu obhájí, že nebudou muset dávat ročně na výstavbu protihlukových stěn tak vysoké procento rozpočtu, že by na druhé straně byly ohroženy jiné pro město životně důležité funkce, např. svoz odpadu. I tak je ale za této nové situace jasnější než dříve, že plánovat výstavbu jakýchkoliv komunikací, u nichž přesáhne hlučnost v prostoru obytných staveb normu, je nejen eticky špatné, ale také finančně silně rizikové.

Charakteristické na uvedených soudních sporech je, že žaloby podávali občané obytných čtvrtí, nikoli právní osoby školek, lázní či domovů důchodců. Tato skutečnost potvrzuje, že bydlící mají stejně důležité nároky na snížení hlučnosti jako školní či léčebná zařízení. Je to pochopitelné. V obytném domě člověk stráví celý život, zatímco v lázních pár týdnů. Lázně mají jen přibližně o 10 dB přísnější normu. Jak ale prokázalo měření hlučnosti, které pro OS Bílý Hrad provedl Institut ID, i norma pro obytné domy je např. podél hlavní bělohradské komunikace Horní Nová Ves - Dolní Nová Ves značně překročena. U rodinných domů zde byla naměřena hlučnost kolem 80 - 90 dB s nepříznivou frekvencí v průběhu denní doby.

Pro jakékoliv nové projekty v bělohradské dopravě to jasně znamená: ne přeložku vedoucí v dotyku se zahradami rodinných domů, ale obchvat umožňující alespoň 150 m odstup od obytné zástavby. Už před tímto zjištěním bylo logickou ztrátou času pokračovat v přípravě přeložky procházející Prostřední Novou Vsí a dotýkající se rodinných domů u železničního přejezdu, neboť všechny potřebné pozemky nemůže investor získat po dobrém ani násilným vyvlastněním majetku. Nyní je zřejmé, že by ještě přibýly reálné žaloby obyvatel nově zatížených nadměrným hlukem dieslových motorů.

V Bělohradě už nějakou dobu zní: s obchvatem je třeba začít znovu a lépe. Náhodou jsem nedávno seděl na schůzi zastupitelstva jednoho malého města, kdy chystají stavbu přeložky. Z úst místostarosty zaznělo: Investorem akce bude kraj, my na radnici ale považujeme za svoji povinnost sami nejdříve jednat se všemi majiteli pozemků a dotčených staveb.

Mgr. O. Fassati (Autor textu je přisedícím okresního soudu.)

V roce 2003 jsme se přestěhovali do Lázní Bělohradu. Zanedlouho se u nás objevila zástupkyňe sdružení Bílý Hrad s peticí proti obchvatu. Jelikož jsme se přestěhovali z Nové Paky, kde se situace s obchvatem táhla celá desetiletí, měli jsme pocit, že v podstatě o nic nejde a petici jsme podepsali. Jenže za těch 5 let, co zde bydlíme, jsme poznali, že situace je tady poněkud jiná než v Nové Pace a my se víc ztotožňujeme s postojem místního zastupitelstva než lidí, které ani neznáme. Proto bychom se rádi svých podpisů pod touto peticí zřekli.

Manželé Havlatovi, Prostřední Nová Ves 130, Lázně Bělohrad

Vážený pane redaktore,
srdečně Vás zdravím a velmi děkuji za zaslání výtisků Bělohradských listů. Celá moje rodina vysoce hodnotí články o naší rodině na „Podhrázi“. Byli jsme překvapeni a dojatí vaším zájmem o staré bělohradské občany, a proto ještě jednou Vám zasíláme mnoho díky za Vaši práci a přejeme hodně úspěchů v další činnosti. Chtěla bych Vás poprosit o zaslání složenky s Vaším kontem, abych ještě malým sponzorským dárkem vyjádřila díky naší rodiny.

Velice Vás zdravím

Zuzánková Hana - Svoboda nad Úpou

nasete televize.cz

Město Lázně Bělohrad uzavřelo pro letošní rok smlouvu s firmou NTV Pictures o výrobě televizních internetových reportáží z událostí v našem městě. Reportáže můžete vidět na webových stránkách www.nasete televize.cz. Jako první si můžete v těchto dnech prohlédnout reportáž z jubilejního koncertu dechové hudby Javorka, který se uskutečnil v sobotu 19. dubna v Lázeňském hotelu ČSAD u příležitosti 15. výročí založení souboru, či ze slavnostního odhalení pamětní desky válečnému letci plk. Jiřímu Sehnalovi dne 3. května. Další reportáže připravujeme 24. května ze zahájení lázeňské sezony, 4. - 8. června z Letního turistického srazu KČT, 19. - 22. června z Mezinárodního folklorního festivalu Slavnosti písní a tanců pod Zvičinou, 26. července z Country festivalu Pod Hůrou, 26. - 27. července z fotbalového turnaje žen O pohár Města Lázně Bělohrad či 23. srpna z Maratonu horských kol Podkrkonoším. (šup)

**ZÍSKEJTE AŽ 5000 Kč
MĚSÍČNĚ BEZ PRÁCE**

Máte auto, dům, pozemek či plot?

**Pronajmte je pro reklamní účely
a nechte je vydělávat...**

volejte kdykoliv za lokální sazbu

490 490 390

PEDIKÚRA A MASÁŽ NOHOU

Nabízíme Vám:

- pedikúru na objednávku u nás (nebo u Vás doma)
- masáž nohou
- ošetření nohou diabetiků
- peeling nohou
- lakování nehtů

Daniela Chaloupská, Barákova 174

(za poštou, směr Měst. knihovna)

Lázně Bělohrad, telefon: 602 417 263

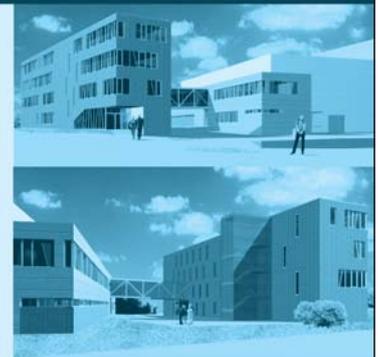
SWELL® hledáme vývojové pracovníky

Firma SWELL, nabízející komplexní vývojové služby v automobilovém průmyslu, plánuje v tomto roce otevření nového Centra vývojových služeb v Hořicích.

Pro rozšíření našeho týmu specialistů hledáme vývojové pracovníky na pozice:

- KOORDINÁTOR ZAKÁZEK
- CNC PROGRAMÁTOR
- CNC OBSLUHA
- OBRÁBĚČ KOVŮ
- KONSTRUKTÉR
- VÝPOČTÁŘ
- ZKUŠEBNÍ TECHNIK
- KONSTRUKTÉR NÁSTROJŮ

SWELL, spol. s r.o., Ing. Lenka Vyhlídalová, nám. J. z Poděbrad 236, 508 01 Hořice
Lenka.Vyhlidalova@swell.cz | Tel.: 493 546 940 | www.swell.eu

COMPLETE INTERNET SERVICES

Complete Internet Services, s.r.o.
Fortna 43, 506 01 Jičín
Nám. K.V. Raise 147, 507 81 L. Bělohrad
tel.: 800 900 231
www.internetnaklic.net

**Nabízíme profesionální:
webhosting, webdesign
připojení na Internet**

registrace a provoz domén, poštovních schránek, webových stránek, tvorba www, programování objednávkových, rezervacních a administracních aplikací, programování systémů snadné aktualizace, provozování bezdrátových sítí

mezi naše zákazníky patří:
AGS Jičín, Kobiť, Alucon, Lemex, Hailo, Město Lázně Bělohrad, Motonet, Leaseplan, Evropská Databanka a mnoho dalších.

cis - internet na klíč

**SATELITY
MONTÁŽE • SERVIS**

- digitální příjem SAT-CS Link Trade Technology, Gital
- SAT přijímače, paraboly, konvertory, karty, kupóny
- společné STA, satelitní rozvody
- telekomunikační zařízení
- slaboproudé rozvody
- kompletní dodávky "na klíč"
- měření, poradenství

Knap Petr, Kotíkova 189, Nová Paka
Tel.: 603 474 395, 493 724 267
E-mail: raki@email.cz

NABÍZÍME SLUŽBY

PEDIKÚRA

klasická pedikúra, masáž nohou, peeling, zábaly, SPA pedikúra (péče o nohy, solné zábaly nohou)

MANIKÚRA

klasická manikúra, masáž rukou, peeling, zábaly, P - shine (kúra na ozdravení přírodních nehtů)

MODELÁŽ NEHTŮ

modeláž nehtů UV gelem, Francouzská modeláž

Ilona Fejfarová, Dolní Nová Ves 23, Lázně Bělohrad
mobil: 608 452 403
e-mail: ifejfarova@seznam.cz

KOUPÍM STARÉ ZNÁMKY, OBÁLKY, POHLEDNICE, BANKOVKY A MINCE,

celé sbírky, větší množství i pozůstalost po sběrateli. Platím v hotovosti, nejvyšší možné ceny.

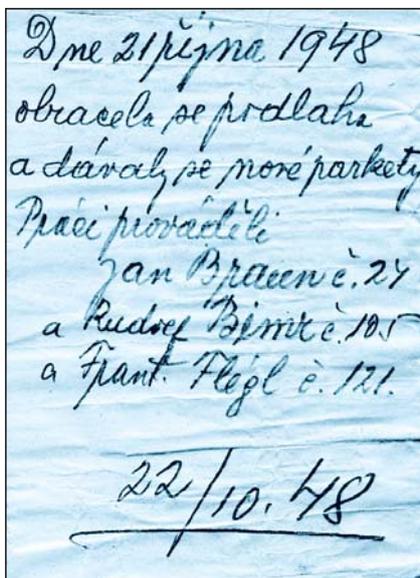
Informace na tel. : 724 229 292

Vzhledem ke špatnému dispozičnímu řešení a k připomínkám hygieniků (nevhodná sociální zařízení pro děti), muselo Město přistoupit k úpravě Mateřské školy v Horní Nové Vsi. Od dubna zahájila firma Lami, která byla vybrána na základě výběrového řízení, rekonstrukci podle projektové dokumentace zpracované Milošem Šepsem.

Po rekonstrukci tak vzniknou nově koncipované třídy a nová sociální zařízení. Místo akumulacních kamen bude zavedeno ústřední plynové topení a kompletně vyměněna elektroinstalace. Stavební rekonstrukcí projdou i místnosti technického zázemí školy. Celá akce přijde město na 2,5 milionu korun a má být dokončena do poloviny srpna, aby další školní rok zahájily děti v novém. Zatím využívají mateřskou školu v Lázních Bělohradě.

Město děkuje rodičům za pochopení vzniklých komplikací spojených s nutností dopravy hornoveských dětí do Bělohradu. Při trháni podlahy se našla lahvička se vzkazem z minulosti. Na pomáchaném lístku je napsáno, kdo a kdy podlahu dělal. (las)

Město v dubnu vydláždilo přístupovou cestu k domu č.p. 373 (ordinace MUDr. Hrádka). V rámci této akce bylo upraveno okolí a odstavná plocha pro auta za prodejnou Jednoty. (las)

Vandalové opět řádili. V pátek večer 17. 4. rozlámali naši mladí bělohradští spoluobčané lavičky a další zařízení v parku Bažantnice. Policie již druhý den znala jejich totožnost. Škoda byla odhadnuta na 25 000 korun a po vyšetření bude celý případ postoupen k soudu. Pro porovnání, sprejeři, kteří v loňském roce postříkali v Bělohradě některé fasády, dostali 250 a 200 hodin veřejně prospěšných prací. Pokud je neodpracují, hrozí jim za každé dvě hodiny nesplnění jeden den vězení. Město bude samozřejmě požadovat náhradu škody. Snad to bude dostatečnou výstrahou dalším škoditelům. (las, dk)

Koncem dubna vysadilo město 50 ks tují, začátkem května jich někdo 6 ukradl. Může z toho mít zloděj radost? (las)

ČERSTVÍ ŠEDESÁTNÍCI

JAROSLAV ZAPLATÍLEK

* 10. ledna 1948

V hlavě mám dva bělohradské fotbalové gólmány minulosti, které si řadím hodně vysoko: Jardu Weinhouera a Jardu Zaplatíleka. Prvnímu se říkalo Vaňouš, Vaňama. Druhému Záplata.

Jarda Zaplatílek vyrůstal v Heřmanicích u Nové Paky. S klukama a se svým tátou kopal fotbálek u zahrady jejich domku. Klukovský mače trvaly až do večera. Na kolech vyráželi do Valdova, do Pekla. Za valdovským strážním domkem byl dole pod tratí nádherný plácek, jemuž šéfovali Mackové. Macků bylo osm, bydleli v tom strážním domku a skoro všichni pak kopali za Paku velký fotbal.

V Nové Pace chytal Jarda Zaplatílek od žáků až Áčko. Byl v okresní jedenáctce, měl nabídky z ligového Hradce Králové i z Dukly Jičín. Čtyři roky dělal i hokejového gólmána v lánském mančafu. To bylo fušování, jak on říká. Za svoji slabinu považuje horší vybíhání, sedělo mu chytání penalt. Nejlepším trenérem byl pro něho jičínský Dytrych, který převzal packé fotbalisty. Úrazy se Jardovi vyhýbaly. Pouze „vyfasoval“ naštipnutou kost pravé ruky po střetu se spoluhráčem Jirkou Mackem. K nám do Bělohradu přestoupil v 76. roce a v brance vydržel bezmála 25 let. Končil mistrákem v Horním Starém Městě, kde Bělohrad prohrál 0:1 a on zachytil na jedničku s hvězdičkou.

„Nejvíce gólů jsem dostal 12. Ve dvou zápasech. Ráno za dorost v Bydžově devět, odpoledne za Áčko tři. Jinak Paka kopala krajský přebor, někdy i druhé, třetí místo. Na fotbal chodilo 500 lidí, Franta Vítoch vydával fotbalové noviny, město fotbalem žilo. Hrál jsem proti Panenkovi, když byla Bohemka tady na zimním soustředění. Pe-

naltu na mě kopal ale Knebort. Já ji vyrazil, ale útočník Bohemky dorazil.

Oblíbené byly Memoriály Vlasty Kopeckého, které Paka každoročně pořádala. Slávii se zranil v semifinále brankář a tak já chytal za internacionály Slávie finále proti Dukle. Prohráli jsme 0:1, když mi branku dal Sváta Pluskal. Pro mě to byla obrovská čest být v týmu s Lálou, Smolíkem, Frantou Veselým, Pláničkou i Bicanem.“

RUDOLF BÉM

* 29. března 1948

Vynikající hokejový gólmán, levé fotbalové křídlo a krátce i brankář národní házené.

Když se žáček Ruda ustrojil do gólmanské hokejové výzbroje, tak ho museli přenést přes mantinel na led. Tak byla výstroj těžká. Ale chytání mu šlo. Vytříboval jej Jirka Šturma, Hoříčák a jeho švagr, který už v Bělohradě chytal. Házel na Rudu tenisáky, z dřevěné plošinky střílel puky. Když se hrálo derby s Turnovem, tak Bělohrad prohrával po první třetině 1:4. Šturma odešel z brány a přišel Ruda. Bylo mu necelých sedmnáct. Tyčky jeho svatyně zvonily, on válel a měl i štěstí. Bělohrad vyhrál 5:4. Ruda chytal až do osmatřiceti, kdy jej vystřídal Vlasta Lachman a pak Milan Šubr.

Fotbal opět doma v Bělohradě i na vojně v Lokomotivě Pobežovic. V Pobežovicích se hrál okresní přebor, leckde musel Ruda odhrnovat rákos či doutníky, když coby křídlo kopal roh, ale vojna krásně utekla.

V házené se střídal v brance s Pepíkem Fólem a Frantou Berným. Skončil, když v Podhorním Újezdě při poháru ho málem domácí útočníci zabili, jak on říká. Byl celý otlučený a vyvrácený palec k tomu. Po házené brzo končil i s fotbalem. Nešly dost dobře k sobě Rudovy sobotní taneční zábavy v Bažárně a lítání po levém křídle. Hokej mu pasoval líp...

„Měl jsem i brankářskou masku. Dělal ji velký fand a známý dentista Stanislav Dřížhal. Nejprve Jirkovi Šturmovému a pak se vylepšil na té moji masce. Na obličej mi pan Dřížhal dal dráty, naplácal sádku, trochu to pánilo, když sádka tvrdla. Vršek byl laminát. V nose jsem měl brčka na dýchání. Lupínkovou pilkou se vyřezaly díry pro pusku a oči. Masku mě ochránila, neměl jsem úraz obyčejně. Když jsem to chytal na masku, tak to byla šlupka jak od boxera. Mám ji ještě doma na půdě. Každý se mě v ní bojí. Lapačku jsem si bral domů. Natíral jsem ji olejem, vycpával hadrem, aby držela formu. Dnešní gólmáni jsou proti nám obří.“

Ale abych nemluvil jenom o výstroji. Jednou jsem přijel z vojny domů. V civilu jsem šel na fotbal, kopal se proti Dětenicím. V půli se prohrávalo 0:1. Já nastoupil, na černo, do druhého poločasu a my vyhráli 8:1. Jo, major Šmatolán mě chtěl dát zavřít, že lítám po městě v civilu.“

PETR ČELIŠ

* 6. dubna 1948

Pěťá, jak mu kdekdo i po letech říká, můj o tři roky mladší brácha, lítal po sportech s námi. Petr Kolářek, Vláďa Bredler, Pepa Václavík a další. Sportovně se na nás dotahoval a rostl. Jak dnes říká jedna moje dobrá známá: Pěťá umí líp fotbal, hokej, házenou, kolo, běžky. Já prý jenom ten tenis a to ještě proto, že brácha tenis skoro vůbec nehráje. Jinak mi nejde nic. No, něco na tom bude...

Za starým barákem na Třetí straně jsme denně kopali. Jeden střílel, druhý chytal. Naše tepláky nešly vůbec vyprat, pořád byly od bláta. Pěťá místo fotbalu říkal „chorbal“. Kopačky mu dával táta k obuvníkovi Pečen-

kovi seřezávat pod kotníky, aby byly nižší a moderní. Na ně si maloval tři bílé adidas -proužky. Hrál za žáky, dorost. V osmnácti l. A třídu se Styblíkem, Krausem, Jirkou Matoušem, Charvátém. Levý obránce, stažený záložník, stoper. Čtyřikrát chtěl přestoupit. Dvakrát do Jičína, dvakrát do Paky. Vždycky z toho sešlo a zůstal u Bažárny. Na vojně kopal v RH Sušice a Dukle Volary. S Jardou Zaplatílkem byl v okresním výběru.

V zimě 85 se mu při hokeji v Lomnici ošklivě rozsypalo rameno. To byla tečka za hokejem i fotbalem.

„Vzpomínám na Lubora Macháčka. Ten dělal kustoda a před zápasem vytáhnul králíčci pacičku a tu jsme museli všichni pohladit, jinak jsme nemohli vyhrát. Gusta Tichý, co dělal sudího, jel na motorce pískat někam ven. Od domácích dostal „za rovinu“ plato vajíček. Tenkrát ještě nebyli „kapřiči“. V Kovači, tam, co je před hospodou ta prudká zatáčka, sebou řízнул. Všechna vajíčka byla na maďěru. Jednou jsme zase nechali v Češově vedoucího mančafu Otu Nedorosta. Umyli jsme se venku pod pumpou, naskákali do autobusu a odfrčeli. Ota podepsal zápis a pak přijel do Bělohradu stopem.

Když jsem začínal v sedmnácti, tak jsem hrál předstopera Jardovi Rychterovému. Tvrdý stoper hlavičkář jako řemen. Dokázal by dát šlapák snad i hlavou. Gólman Vláška Záveský nikdy nepadal, výborně se uměl postavit. Když musel jednou spadnout, tak si zlomil ruku. Obětavě dočhytal zápas. Záves, to byl průkopník přesného rozehrání rukou.“

Nádherně by se vyprávělo s těmito čerstvými šedesátníky.

Na závěr jsem se každého z nich zeptal, kdo vyhraje fotbalovou Ligu mistrů. Finále bylo 21. května v Moskvě, dva dny po vyjití

těchto Bělohradských listů. Ptal jsem se před semifinálovými boji uprostřed dubna.

Posuďte, vážení, jejich tipy:

Jarda Zaplatílek - Chelsea, Ruda Bém - Chelsea, Petr Čeliš - Manchester United.

Eduard Čeliš, foto: Jaroslav Voves

Na volební valné hromadě bělohradské TJ, která se konala 12. 4. 2008 v sále Lázeňského hotelu ČSAD, proběhla volba nového předsedy organizace. Tím byl jednomyslně zvolen

Michal Petřivý z Lázní Bělohradu

a nahradil tak ve funkci Bohumila Šráma. Nový předseda byl zvolen na dvouleté funkční období. Valná hromada vyslovila poděkování odstoupajícímu Bohumilu Šrámovi za práci, kterou pro TJ vykonal.

(las)

Pifferaios v Praze

Flétnový soubor Pifferaios přijal pozvání od Jonáš klubu vystoupit dne 12. 4. 2008 v Salesiánském divadle v Kobylisích. Mezi profesionálními umělci hercem Jaroslavem Duškem a známou semaforskou dvojicí Jiří Suchý - Jitka Molavcová Pifferaios obstál se ctí. Soubor využil této příležitosti k tomu, aby svým vystoupením popřál k životnímu jubileu hudebnímu skladateli Pavlu Jurkovičovi. Ten společně se souborem v loňském roce natočil v Lázních Bělohradě CD Kousek po kousku.

Hana Tomanová

Procházka se starostou a dalšími zástupci města L. Bělohradu

Dne 16. dubna 2008 jsme se vydali na plánovanou „Procházku se starostou a dalšími zástupci města Lázní Bělohradu“. Akce proběhla v rámci celostátní kampaně Síť mateřských center „Město pro děti“, do které se Mateřské centrum Lázně Bělohrad zapojilo. V čele s panem starostou Ing. Pavlem Šubrem se k nám přidali další zástupitelé města pan Ing. Jiří Ulver a pan Lubomír Hoška. Celkem se sešlo 15 maminek a každá měla kočárek, některé i staršího „chodivce“ vedle kočárku.

Trasa vedla od radnice k přechodu pro chodce před květinářstvím na autobusové nádraží, maminky pochválily rampu pro kočárky k bankomatu a také velmi dobře provedené nájezdy na přechodu pro chodce. Pak jsme přešli na Malé náměstí kolem drogerie, odtud po mostě až k dětskému hřišti na Jiráskově nábřeží.

Pan starosta si celou trasu projel s kočárkem. Měl tak možnost přesvědčit se na vlastní kůži, jak se s kočárkem ve městě jezdí. Na dětském hřišti nám pak slavnostně otevřel a předal klíč k „perníkové chaloupce“, kterou bude moci mateřské centrum využívat. Rodiče z Mateřského centra Lázně Bělohrad na oplátku předali zástupitelům sepsané podněty pro lepší život dětí ve městě.

Děti dostaly k dispozici připravené hračky na písek, které mateřské centrum zakoupilo z dotace města Lázní Bělohradu. A maminky tak získaly možnost zeptat se pana starosty na věci, které souvisí se životem dětí ve městě, otázky bezpečnosti, dětská hřiště, koupaliště, co s výkaly psích mazlíčků, do kterých děti učící se chodit často šlapou a ještě další témata.

Dne 19.4.08 zapsala Drahomíra Tvrdíková, foto: Pavel Janák

Věc vznešená pro záchranu bělohradských varhan

Bělohradské kostelní varhany letos slaví 238. narozeniny. Respektive takto stará je pouze barokní varhanní skříň, která tvoří dominantu pohledu na zadní část kostela. Původní nástroj postavený v roce 1770 kukským varhanářem Vojtěchem Schnayerem byl totiž v roce 1910 zcela vyměněn za dvoumanuálový pneumatický nástroj lomnického varhanáře Josefa Koblého (ten nástroj vestavěl do původní varhanní skříně). Koblého varhany slouží bez velkých oprav dodnes.

V roce 2003 po silných vedrech pneumatický mechanismus závislý mimo jiné i na výkyvech počasí zkolaboval a varhany byly nějaký čas nepoužitelné. V roce 2005 farnost zaplatila nezbytné opravy, které umožnily, aby varhany opětovně zazněly. Jejich stav ovšem vyžaduje generální opravu.

Občanské sdružení Res elata (Věc vznešená) si vzalo opravu varhan za své a rozhodlo se svoji činnost zaměřit na získávání potřebných finančních prostředků.

Sdružení vzniklo na konci roku 2007 a v současné době má 7 členů. V čele občanského sdružení stojí Rada, jejímiž členy jsou Ing. Jaroslav Jirásko - ředitel základní školy a současný varhaník, Ing. Ivanka Kvasničková a Ing. František Žoček, který má na starosti účetnictví.

Rozpočet na opravu varhan vypracoval diecézní organolog profesor Václav Uhlíř společně s týmem odborníků a konečná částka činí 250 000 Kč. Občanské sdružení Res elata vyvíjí různé dobrovolné aktivity, oslovilo sponzory a uspořádalo několik koncertů za účelem získání finančních prostředků. V těchto aktivitách chce sdružení pokračovat až do získání dostatečné finanční částky, aby mohla být podána žádost o grant zaměřený na opravu historických varhan vyhlášený Královéhradeckým krajem. K 30. dubnu 2008 je na účtu sdružení částka 61 500 Kč, k podání žádosti je nutné získat ještě minimálně 80 000 Kč. Pokud by se podařilo získat dostatečné prostředky na spoluúcast v grantu a grant získat, oprava varhan by proběhla na podzim roku 2009.

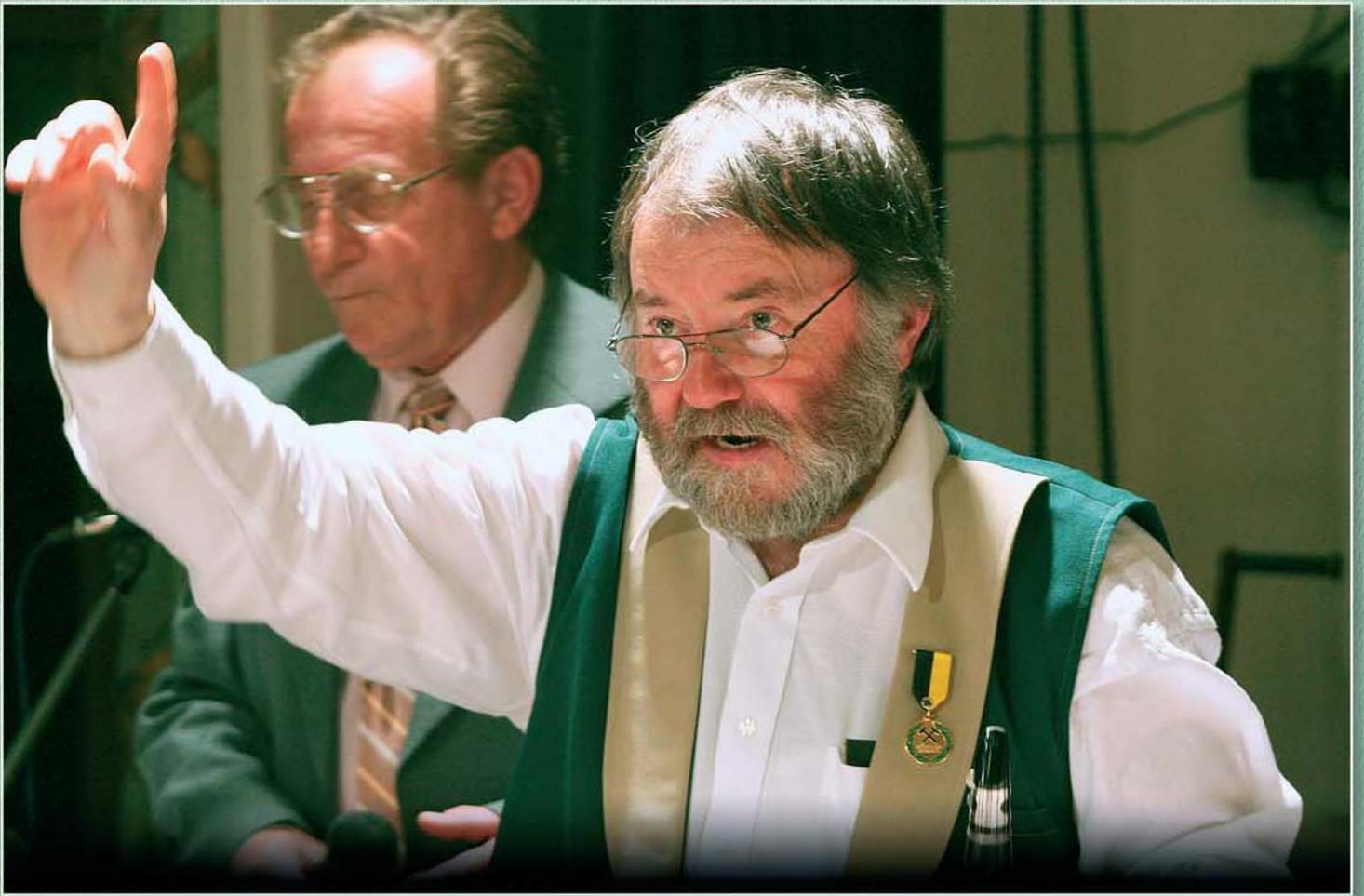
Prosíme Vás, kteří se domníváte, že by krásný zvuk bělohradských varhan měl znít v našem kostele i nadále, přispějte, prosíme, dobrovolnou částkou na účet číslo 219302214/0300. Zároveň děkujeme všem, kteří již přispěli, a to mnohdy nemalou částkou.

Za Res elata o.s. Jaroslav Jirásko.

Javorka

Vynikající koncert uskutečnila v sobotu 19. dubna dechová hudba Javorka ve spolupráci s MKS Lázně Bělohrad k oslavě patnáctého výročí založení souboru. Za hojně účasti milovníků dechové hudby předvedla v sále Lázeňského hotelu ČSAD více jak dvouhodinový koncert, na kterém spolu se souborem vystoupilo celkem šest zpěvaček a zpěváků, kteří se souborem spolupracují. Koncert zahájil letošní nabitou koncertní činnost souboru v lázeňském městě. 1. května je to tradiční májový koncert, 24. května otevření lázeňské sezóny a potom zahajovací a závěrečný koncert letošní koncertní sezony v Bažantnici. Jak řekl starosta města ing. Pavel Šubr, je dobře, že tu takový orchestr je a navazuje na dlouholetou tradici městských kapel v Lázních Bělohradě. (las, vl)

Václav Lejdar - 15 let souboru Javorů

